

महाराष्ट्र विधानसभा

पहिले अधिवेशन, २०२२

तारांकित प्रश्नोत्तरांची यादी

सोमवार, दिनांक १४ मार्च, २०२२ / फाल्गुन २३, १९४३ (शके)

- (१) उद्योग, खनिकर्म, मराठी भाषा मंत्री
  - (२) ऊर्जा मंत्री
  - (३) इतर मागास बहुजन कल्याण, खार जमिनी विकास, आपत्ती व्यवस्थापन, मदत व पुनर्वसन मंत्री
  - (४) आदिवासी विकास मंत्री
  - (५) सहकार, पणन मंत्री
  - (६) सामाजिक न्याय व विशेष सहाय्य मंत्री
- यांचे प्रभारी विभाग

प्रश्नांची एकूण संख्या - ४०

राज्यातील इतर मागास प्रवर्गातील विद्यार्थ्यांसाठी वसतिगृह बांधण्याबाबत

- (१) * ४२७३० श्री.समाधान अवताडे (पंढरपूर) : सन्माननीय इतर मागास बहुजन कल्याण मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-
  - (१) इतर मागासवर्ग, विमुक्त जाती, विमुक्त जमाती आणि विशेष मागास प्रवर्गातील विद्यार्थ्यांसाठी राज्यात ७२ वसतिगृहे सुरू करण्याची घोषणा शासनाने केली होती, हे खरे आहे काय,
  - (२) असल्यास, सदर घोषणा करूनही अद्यापि एकही वसतिगृह बांधले गेले नसल्याने विद्यार्थ्यांमध्ये नाराजीचे वातावरण पसरले आहे, हे ही खरे आहे काय,

(३) असल्यास, सदरहू वसतिगृहे सुरु करण्याच्या दृष्टीने शासनाने कोणती कार्यवाही केली वा करण्यात येत आहे,

(४) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत ?

श्री. विजय वडेईवार : (१), (२) व (३) केंद्र शासनाच्या बाबू जगजीवनराम छात्र आवास योजनेतून मिळणाऱ्या अर्थसहाय्यातून राज्यातील इतर मागासवर्गातील मॅट्रीकोत्तर शिक्षण घेणाऱ्या मुलांसाठी १८ व मुलींसाठी १८ असे एकूण ३६ वसतिगृहे सुरु करण्याबाबत शासन निर्णय क्रमांक - इमाव - २०१६ / प्र.क्र.५८ / विजाभज-१, दि.३०.०१.२०१९ अन्वये मान्यता देण्यात आली आहे. सदर योजनेतर्गत वसतिगृहासाठी शासकीय जमीन उपलब्ध झालेल्या नागपूर, अहमदनगर, वाशिम व यवतमाळ या जिल्ह्यांचे प्रस्ताव केंद्र शासनास मान्यतेसाठी पाठविण्यात आले असून केंद्र शासनाने उपस्थित केलेल्या त्रुटींची पूर्तता करण्याची कार्यवाही करण्यात येत आहे.

(४) प्रश्न उद्भवत नाही.

मेहकर (जि.बुलढाणा) तालुक्यातील ग्रामीण भागात महावितरण कंपनीने घरगुती वीज ग्राहकांचा थकबाकी अभावी वीज पुरवठा खंडीत केल्याबाबत

(२) * ४१४३५ श्री.संजय रायमुलकर (मेहकर) : सन्माननीय ऊर्जा मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

(१) मेहकर (जि.बुलढाणा) तालुक्यातील ग्रामीण भागात महावितरण कंपनीने वीज बील न भरल्याने ६०० घरगुती मीटर काढून नेण्यात आल्याची बाब माहे जानेवारी, २०२२ मध्ये वा त्यादरम्यान निदर्शनास आली आहे, हे खरे आहे काय,

(२) असल्यास, अनेक ग्राहक टप्प्याटप्प्याने वीज बील भरण्यासाठी तयार असूनही महावितरण कंपनीने घरगुती वीज मीटर काढून घेतल्यामुळे परिक्षा कालावधीत विद्यार्थ्यांचे शैक्षणिक नुकसान होत असून नागरीकही त्रस्त झाले आहेत, हे ही खरे आहे काय,

(३) असल्यास, सदरहू वीज ग्राहकांना वीज बिल भरण्याकरिता शासनाकडून कोणत्या सवलती देण्यात येणार आहेत तसेच खंडीत वीज पुरवठा नियमित सुरु करण्याबात कोणती कार्यवाही केली वा करण्यात येत आहे,

(४) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत ?

डॉ. नितिन राऊत : (१) हे अंशतः खरे आहे.

माहे जानेवारी, २०२२ मध्ये महावितरण कंपनीच्या एकूण ११४ घरगुती विज ग्राहकांचा वीज पुरवठा थकबाकी न भरल्यामुळे कायम स्वरूपी खंडीत करण्यात आला.

(२) हे खरे नाही.

माहे जानेवारी, २०२२ दरम्यान थकबाकी वसुली मोहीम संपूर्ण मेहकर उपविभागात राबविण्यात आली. सदर मोहीमेअंतर्गत थकबाकी असलेल्या घरगुती, वाणिज्यिक व औद्योगिक ग्राहकांकडे असलेल्या थकबाकीमुळे विजपुरवठा खंडीत करण्याची कारवाई करण्यात आली.

(३) महावितरणतर्फे वीज ग्राहकांना थकीत वीज बिल हप्ताने भरण्याची सुविधा मार्च, २०२२ पर्यंत उपलब्ध करून देण्यात आली आहे. थकबाकीदार वीजग्राहकांने वीजबिलाचा व पुनर्जोडणी आकार (Reconnection Charges) भरल्यानंतर वीज पुरवठा पूर्ववत करण्यात येतो त्याचप्रमाणे कायमस्वरूपी विजपुरवठा खंडित केलेल्या ग्राहकांनी विजपुरवठा खंडित केल्याचे तारखेपासून ६ महिन्यांच्या आत पुनर्जोडणी आकारासह संपूर्ण थकबाकी रकमेचा भरणा केल्यानंतर सदर ग्राहकांचा वीजपुरवठा पूर्ववत करण्यात येतो.

(४) प्रश्न उद्भवत नाही.

नाशिक शहरात व जिल्ह्यांतर्गत रुद्रा सिस्टीम एजन्सीकडून चुकीचे मीटर रिडींग घेऊन वीज ग्राहकांची केलेली फसवणूक

(३) * ३९५५८ अॅड.राहुल ठिकले (नाशिक पूर्व) : सन्माननीय ऊर्जा मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

(१) नाशिक शहरात व जिल्ह्यात रुद्रा सिस्टीम एजन्सी गेल्या वीस वर्षांपासून वीज मीटर रिडींग घेऊन वीज देयकाच्या वाटपाचे काम करीत असून सदरहु एजन्सी वारंवार चुकीच्या रिडींगची नोंद घेणे, वेळेवर रिडींग न घेणे तसेच वीजबिल वेळेवर वाटप न केल्यामुळे ग्राहकांना नाहक त्रास सहन करावा लागत असल्याचे माहे जानेवारी, २०२२ मध्ये वा त्यादरम्यान निदर्शनास आले, हे खरे आहे काय,

- (२) असल्यास, वेळेवर महसूल जमा होत नसल्यामुळे राज्य महावितरण लि. आर्थिकदृष्ट्या कमकुवत झालेलील असल्याने रुद्रा सिस्टीम एजन्सीने वेळेत वीज देयक वाटप न केल्याने एजन्सीला ७५ लाख ६९ हजार ८२२ रुपये इतका दंड केवळ चारच महिन्यात केला असल्याचे निदर्शनास आले आहे, हे ही खरे आहे काय,
- (३) असल्यास, सदरील रुद्रा सिस्टीम एजन्सीवर कारवाई करण्याबाबत लोकप्रतिनिधींनी ऊर्जा राज्यमंत्री यांना दिनांक २४ डिसेंबर, २०२१ रोजी व दिनांक १३ जानेवारी, २०२२ च्या स्मरण पत्र क्र.१ व्दारे मागणी करूनही तसेच सतत ३ महिने संबंधित एजन्सीने काम निकृष्ट दर्जाचे असल्यास त्या एजन्सीचे काम तात्काळ बंद करण्यात येईल असे कार्यालय आदेशात नमूद असतानाही रुद्रा सिस्टीम एजन्सीवर कोणतीही कारवाई केली नसल्याचे निदर्शनास आले, हे ही खरे आहे काय,
- (४) असल्यास, उक्त प्रकरणी शासनाने चौकशी करून रुद्रा सिस्टीम एजन्सीवर कोणती कारवाई केली वा करण्यात येत आहे,
- (५) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत?

डॉ. नितिन राऊत : (१) व (२) अंशतः खरे आहे.

नाशिक शहरात व जिल्हा अंतर्गत रुद्रा सिस्टीम एजन्सी ई-निविदेव्दारे फोटो वीज मिटर रिडींगचे व वीज देयकाच्या वाटपाचे काम करीत आहे. सदर एजन्सीविरुद्ध माहे जानेवारी, २०२२ मध्ये तक्रार प्राप्त नसली तरी नाशिक शहर व जिल्ह्यांतर्गत एकूण १४ उपविभागाच्या कामाबद्दल सदर एजन्सीला निविदेच्या शर्ती व अटीनुसार ग्राहकांचे चुकीचे मीटर रिडींग आणणे, रिडींग न घेणे, ग्राहकांना बिल वाटप न करणे इत्यादी कारणांकरीता माहे जुलै, २०२१ ते ऑक्टोबर, २०२१ या कालावधीत रु. २३,८४,२३९/- इतका दंड आकारण्यात आलेला आहे.

(३) व (४) नाशिक ग्रामीण विभागांतर्गत पेठ उपविभाग महावितरण कंपनीने ठरवून दिलेल्या निकषाप्रमाणे वेळोवेळी आदेश व सुचना देवून देखील एजन्सीच्या कार्यपध्दतीत सुधारणा न झाल्यामुळे कार्यकारी अभियंता, नाशिक ग्रामीण विभाग यांनी दि.१६.०२.२०२२ च्या पत्रान्वये सदर एजन्सीचे पेठ उप विभागाच्या कामाचा कार्यादेश रद्द करण्यात आलेला आहे.

तसेच चांदवड विभागीय कार्यालयाने असमाधानकारक मीटर वाचनाच्या कामाबाबत चांदवड, लासलगांव, निफाड व पिंपळगांव उपविभागाकरीता व मनमाड विभागीय कार्यालयाने नांदगांव व येवला ग्रामीण या उपविभागाकरीता सदर एजेन्सीवर नोटीस अदा केलेली आहे.

(५) प्रश्न उद्भवत नाही.

राज्यात सहकारी साखर कारखान्यांच्या विक्रीमध्ये झालेला गैरव्यवहार

(४) * ४१५५९ श्री.योगेश सागर (चारकोप) : सन्माननीय सहकार मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

(१) राज्यातील शेतकऱ्यांनी भांडवल व आपल्या जमीनी देवून उभे केलेल्या साखर कारखान्यांच्या विक्री व्यवहारात सुमारे २५ हजार कोटींचा गैरव्यवहार झाला असल्याने चौकशी करण्याची मागणी जेष्ठ समाजसेवक श्री.अण्णा हजारे यांनी केली असल्याचे दिनांक २५ जानेवारी, २०२२ रोजी वा त्यासुमारास निदर्शनास आले आहे, हे खरे आहे काय,

(२) असल्यास, राज्यातील तोट्यात असलेल्या ११६ साखर कारखान्यांपैकी ७४ कारखाने माहे जून, २००६ पर्यंत नकारात्मक निव्वळ मूल्यात नोंदवले गेले आणि सन १९८७ ते २००६ या कालावधीत ३१ साखर कारखाने अवसायानात काढण्यात आल्याचे निदर्शनास आले आहे, हे ही खरे आहे काय,

(३) असल्यास, उक्त प्रकरणी शासनाने चौकशी केली आहे काय, चौकशीच्या अनुषंगाने संबंधितांवर कोणती कारवाई केली वा करण्यात येत आहेत,

(४) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत ?

श्री. शामराव ऊर्फ बाळासाहेब पाटील : (१) हे खरे नाही.

(२) १९८७-२००६ या कालावधीत २४ कारखान्यांचे अंतरिम अवसायनाचे आदेश काढण्यात आले आहेत. त्यापैकी २२ कारखान्यांचे आदेश अंतिम करण्यात आले आहेत.

(३) व (४) प्रश्न उद्भवत नाही.

**मालेगांव (जि.नाशिक) शहरातील शेतकऱ्यांना
नियमित वीज पुरवठा करण्याबाबत**

- (५) * ४२८४४ श्री.मुफती मोहम्मद इस्माईल अब्दुल खालिक (मालेगांव मध्य) :
सन्माननीय ऊर्जा मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-
- (१) मालेगांव (जि.नाशिक) शहरातील वीज वितरण कंपनीच्या गैरकारभारामुळे वारंवार वीजपुरवठा खंडित होऊन पिकांना वेळेत पाणी मिळत नसल्यामुळे वळवाडे व अंबासन परिसरातील शेतकऱ्यांनी माहे फेब्रुवारी, २०२२ मध्ये वा त्यादरम्यान सावतावाडी वीज उपकेंद्रा समोर ठिय्या आंदोलन केले आहे, हे खरे आहे काय,
- (२) असल्यास, शेतकऱ्यांनी वीज पुरवठा सुरळीत न झाल्यास आत्मदहन करण्याचा इशारा दिला आहे, हे ही खरे आहे काय,
- (३) असल्यास, उक्त प्रकरणाची शासनाने चौकशी करून वीज पुरवठा नियमित करण्याबाबत व संबंधित दोषींवर कारवाई करण्याबाबत कोणती कार्यवाही केली वा करण्यात येत आहे,
- (४) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत ?

डॉ. नितिन राऊत : (१) हे खरे आहे.

माहे जानेवारी, २०२२ च्या अखेरीस शेती पंपाचा भार वाढल्याने ११ के.व्ही. वळवाडे सिंगल फेज वाहिनी अतिभारीत (२६० एम्पियर) होऊन दि. ०१ जानेवारी, २०२२ ते दि. ३१ जानेवारी, २०२२ या कालावधीत दिवसाच्या वेळी वीज पुरवठा वारंवार खंडीत होत असल्याने या परिसरातील शेतकऱ्यांनी दि. ०१.०२.२०२२ रोजी ३३/११ के.व्ही.वडनेर उपकेंद्रात (सावतावाडी) येथे ठिय्या आंदोलन केले होते.

(२) हे खरे नाही. सदर शेतकऱ्यांशी चर्चा करून वारंवार खंडीत होणाऱ्या वीज पुरवठ्याच्या समस्येचे निराकरण करण्यात येईल, या स्वरूपाचे तोंडी आश्वासन दिल्यानंतर, शेतकऱ्यांनी आंदोलन मागे घेतले होते.

(३) माहे जानेवारी, २०२२ मध्ये शेती पंपाचा भार वाढल्याने ११ के.व्ही. वळवाडे सिंगल फेज वाहिनी काही वेळेस अतिभारीत (२६०एम्पियर) होऊन वीज पुरवठा खंडीत होत असल्याने अतिभाराने सदर वाहिनी खंडीत न होण्याच्या दृष्टीने हा

भार कमी भार असलेल्या ११ के.व्ही. गारेगाव वाहिनीवर स्थलांतरीत करण्याचे काम अंतिम टप्प्यात आहे.

(४) प्रश्न उद्भवत नाही.

मौ. गुहार व कावळे (ता.वाडा, जि. पालघर) येथील आश्रमशाळांच्या इमारतीचे बांधकाम निकृष्ट दर्जाचे केल्याबाबत

(६) * ३८३६९ श्रीमती सरोज आहिरे (देवळाली), श्री.सुनील राणे (बोरीवली) :

सन्माननीय आदिवासी विकास मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

(१) मौ. गुहार व कावळे (ता.वाडा, जि.पालघर) येथील आदिवासी विकास प्रकल्पांतर्गत ४ कोटी ३५ लाख रुपये खर्च करून आश्रमशाळांच्या नवीन इमारतींचे बांधकाम सन २०१८ मध्ये सुरु करण्यात आले आहे, हे खरे आहे काय,

(२) असल्यास, सदर इमारतीचे बांधकाम गत तीन वर्षांपासून संबंधित कंत्राटदार व बांधकाम विभागाच्या दुर्लक्षामुळे प्रलंबित असून इमारतीच्या झालेल्या निकृष्ट कामामुळे इमारतीच्या स्लॅब मधुन पाणी गळत असून खिडक्यांच्या काचा देखील फुटल्याचे दिनांक १२ नोव्हेंबर, २०२१ रोजी वा त्यासुमारास निदर्शनास आले आहे, हे ही खरे आहे काय,

(३) असल्यास, त्याविरोधात काही राजकीय पक्षाच्या पदाधिकारी व कार्यकर्त्यांनी जव्हार विकास प्रकल्प कार्यालयासमोर दिनांक १७ नोव्हेंबर, २०२१ रोजीपासुन बेमुदत उपोषण सुरु करून दोषींवर कारवाई करून गुन्हे दाखल करावेत आणि कंत्राटदारास देण्यात आलेली रक्कम वसुली करावी, अशी मागणी केल्याचे निदर्शनास आले आहे, हे ही खरे आहे काय,

(४) असल्यास, उक्त प्रकरणी शासनाने चौकशी केली आहे काय, तदनुषंगाने उक्त कंत्राटदारावर कारवाई करण्याच्या दृष्टीने कोणती कार्यवाही केली वा करण्यात येत आहे,

(५) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत ?

अॅड. के.सी.पाडवी : (१) हे अंशतः खरे आहे.

(२), (३), (४) व (५) हे अंशतः खरे आहे.

गुहीर येथील आश्रमशाळा व वसतिगृह इमारतींची बांधकामे ठेकेदाराकडून संध गतीने प्रगतीत असून कामाच्या दर्जाबाबत साशंकता उपस्थित केल्याने ही कामे मूळ कंत्राटदाराकडून काढून त्याने केलेल्या कामातील त्रुटी त्याच्या जबाबदारी व जोखीमीवर (risk & cost) दुरुस्त करण्याचे प्रस्तावित आहे. उर्वरित कामासाठी नव्याने निविदा प्रक्रिया राबवून निधीचे उपलब्धतेनुसार काम पूर्ण करण्याचे नियोजन आहे.

कावळे येथील शाळा इमारत व मुलींचे वसतिगृह या इमारती वापरात आहेत.

मराठी भाषेला अभिजात भाषेचा दर्जा मिळण्याबाबतचा प्रस्ताव

(७) * ४०१५९ श्री.दिलीप मोहिते-पाटील (खेड आळंदी), श्री.अशोक पवार (शिरूर) :

सन्माननीय मराठी भाषा मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

(१) मराठी भाषेला अभिजात भाषेचा दर्जा मिळण्यासाठीचा प्रस्ताव गत अनेक वर्षांपासून केंद्र शासनाकडे पाठविण्यात येत आहे, हे खरे आहे काय,

(२) असल्यास, सदर प्रकरणी गतवर्षी देखील मराठी भाषेला अभिजात भाषेचा दर्जा मिळण्यासाठी राज्य शासनाकडून पाठविण्यात आलेला प्रस्ताव केंद्र शासनाने राज्याच्या साहित्य अकादमीकडे तसाच परत पाठविला असतांना, त्याबाबत राज्य शासनास कोणतीही माहिती नसल्याचे माहे ऑगस्ट, २०१९ मध्ये वा त्यादरम्यान निदर्शनास आले आहे, हे ही खरे आहे काय,

(३) असल्यास, त्याबाबत चौकशी करण्यात आली आहे काय व चौकशीमध्ये काय आढळून आले,

(४) असल्यास, तदनुषंगाने मराठी भाषेला अभिजात भाषेच्या दर्जा मिळण्याच्या दृष्टीने याबाबत शासनाने कोणती कार्यवाही केली वा करण्यात येत आहे,

(५) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत ?

श्री. सुभाष देसाई : (१) मराठी भाषेला अभिजात भाषेचा दर्जा मिळण्याबाबत अभिजात मराठी भाषा तज्ज्ञ समितीने सादर केलेला मराठी भाषेमधील मूळ अहवाल दि.१२.०७.२०१३ व इंग्रजीमधील अहवाल दि.१६.११.२०१३ रोजीच्या पत्रान्वये केंद्र शासनाकडे पाठविला आहे.

(२) व (३) मराठी भाषेला अभिजात भाषेचा दर्जा मिळण्याबाबतचा राज्य शासनाचा प्रस्ताव अन्य मंत्रालये व साहित्य अकादमीच्या भाषा तज्ज्ञ समिती मार्फत विचाराधीन असल्याचे केंद्र शासनाने त्यांच्या दि.२०.१०.२०२० च्या पत्रान्वये कळविले आहे.

(४) सदर प्रस्तावाच्या अनुषंगाने मा.सचिव/प्रधान सचिव, मा.मुख्य सचिव, मा. मंत्री, मराठी भाषा, मा.मुख्यमंत्री महोदय यांचे स्तरावर केंद्र शासनाकडे सातत्याने पाठपुरावा / पत्रव्यवहार सुरू आहे.

मा. मुख्यमंत्री महोदय यांनी दि.०८.०६.२०२१ रोजी मा. पंतप्रधान महोदयांची प्रत्यक्ष भेट घेऊन मराठी भाषेला अभिजात भाषेचा दर्जा लवकरात लवकर देण्याबाबत विनंती केली आहे.

तसेच मा. मंत्री, मराठी भाषा यांच्या अध्यक्षतेखालील शिष्टमंडळाने दि.२१.०२.२०२२ रोजी मा. मंत्री, संस्कृती मंत्रालय, केंद्र शासन यांची प्रत्यक्ष भेट घेऊन दिनांक २७ फेब्रुवारी रोजी साजऱ्या होणाऱ्या मराठी राजभाषा दिनाचे औचित्य साधून तत्पूर्वी मराठी भाषेला अभिजात भाषेचा दर्जा देण्याबाबत विनंती केली होती. तसेच या संदर्भात मा.मंत्री, मराठी भाषा यांच्या स्वाक्षरीने दि.२१.०२.२०२२ रोजीचे पत्र मा. मंत्री, संस्कृती मंत्रालय, केंद्र शासन यांना अग्रेषित करण्यात आले आहे.

(५) प्रश्न उद्भवत नाही.

नंदुरबार (जि.नंदुरबार) तालुक्यातील शनिमांडळ, तिलाळी, वैदाणे, वावाद या भागातील शेतकऱ्यांना जमिनीतून वीजवाहक तारा व विद्युत पोल गेल्यामुळे नुकसान भरपाई देण्याबाबत

(८) * ४१९९१ श्री.शिरीषकुमार नाईक (नवापूर) : सन्माननीय ऊर्जा मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

(१) नंदुरबार (जि.नंदुरबार) तालुक्यामधील शनिमांडळ, तिलाळी, वेंदाणे, वावाद इ. अनेक गांवात सुझलॉन व तिची उपकंपनी असलेल्या सर्जन रियाल्टीज यांनी या भागातील आदिवासींच्या शेकडो एकर जमिनींवर पवन विज निर्मितीच्या टॉवरसाठी रस्ते तयार केलेले असून या टॉवर्समधून निर्माण होणाऱ्या विजेचे वाहक तारा व विद्युत पोल आदिवासी शेतकऱ्यांच्या शेतांमधून गेल्या आहेत, हे खरे आहे काय,

(२) आदिवासींच्या जमिनी घेतल्या असल्यास, सुझलॉन व तिच्या उपकंपनीवर कारवाई करावी अशी मागणी "पवन उर्जा जमिन हक्क शेतकरी कामगार संघर्ष समिती" ने प्रशासनाकडे केलेली आहे, हे ही खरे आहे काय,

(३) असल्यास, उक्त मागणीच्या अनुषंगाने शासनाने सुझलॉन कंपनीवर कारवाई करून आदिवासी शेतकऱ्यांच्या जमिनीतून विजवाहक तारा, विद्युतपोल गेले आहेत, अशा शेतकऱ्यांना कंपनीमार्फत नुकसान भरपाई देण्याबाबत कोणती कार्यवाही केली वा करण्यात येत आहे,

(४) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत ?

डॉ. नितिन राऊत : (१) होय, हे अंशतः खरे आहे, नंदुरबार (जि.नंदुरबार) तालुक्यामधील शनिमांडळ, तिलाळी, वेंदाणे, वावाद इ. भागात पवनचक्की पासून ते उपकेंद्रापर्यंत विद्युत वाहिन्या उभारण्यात आलेल्या आहेत. सदर पवनचक्कीच्या वाहिन्यांची उभारणी Dedicated Distribution Facility (DDF) अंतर्गत पवनचक्की मालकांनी मे.सुझलॉन कंपनी व तिची उपकंपनी मे.सर्जन रियाल्टी यांच्या मार्फत केलेली आहे.

(२) होय, "पवन उर्जा जमिन हक्क शेतकरी कामगार संघर्ष समिती" यांचे दिनांक ०१.०२.२०२२ रोजीचे निवेदन महावितरण कंपनीच्या नंदुरबार विभागीय कार्यालयास प्राप्त झाले आहे.

(३) वीज वितरण कंपनी व पवनचक्कीद्वारे वीज निर्मिती करणारे मालक यांच्यात झालेल्या वीज खरेदी करारातील अनुच्छेद क्रमांक ३ मधील ३.१ (२) व ३.१ (३) नुसार पवनचक्की पासून ते वीज उपकेंद्रापर्यंत जोडण्यात येणारी वीज वाहिनीची उभारणी संबंधित पवनचक्की मालकाने मे.सुझलॉन कंपनी व तिची उपकंपनी मे.सर्जन रियाल्टी यांच्या मार्फत केलेली आहे. सदर विद्युत वाहिनी ही Dedicated Distribution Facility (DDF) अंतर्गत संबंधित कंपन्यांकडून

उभारण्यात आली असून ती महावितरण कंपनीस हस्तांतरीत झालेली नाही. सदरच्या विद्युत वाहिनीची मालकी ही संबंधित कंपन्यांची असल्याने आदिवासी शेतकऱ्यांच्या जमिनीतून वीज वाहक, विद्युत पोल व तारा याबाबत महावितरण कंपनीने नुकसान भरपाई देण्याचा वा कार्यवाही करण्याचा प्रश्न उद्भवत नाही. (४) प्रश्न उद्भवत नाही.

**मौजे चिखल सावंगी (ता. मोर्शी, जि. अमरावती) येथील शेत सव्हे
क्र. ५५/२ मध्ये उभारलेल्या मनोज्याचा शेतकऱ्यास
मोबदला अदा करण्याबाबत**

(९) * ४३३१४ श्री.देवेन्द्र भुयार (मोर्शी) : सन्माननीय ऊर्जा मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

(१) मौजे चिखल सावंगी (ता. मोर्शी, जि. अमरावती) येथील शेत सव्हे नं.५५/२ मध्ये अदानी पावर या कंपनीचा ७६५ के.व्ही. चा उंच मनोरा शेतकऱ्याला पोलिसांचा धाक दाखवून व अल्प मोबदला देऊन उभा केल्याचे माहे डिसेंबर, २०२१ मध्ये वा त्यादरम्यान निदर्शनास आले, हे खरे आहे काय,

(२) असल्यास, मनोज्यामुळे माकडांचा त्रास वाढला असून माकडे शेतपिकांची नासधुस करित असल्याने स्थानिक शेतकऱ्यांचे लाखो रुपयांचे आर्थिक नुकसान होत आहे, हे ही खरे आहे काय,

(३) असल्यास, पावसाळ्यामध्ये मनोज्याला लागून असलेल्या वीज वाहिन्यांमुळे वीजेचा शॉक लागण्याचा धोका आहे त्यामुळे शेतकरी व शेतमजूर शेती करायला तयार होत नाहीत परिणामी येथील कुटुंबाचा उदरनिर्वाहाचा प्रश्न निर्माण झाला आहे, हे ही खरे आहे काय,

(४) असल्यास, सन २०१४ पासून सदर शेतकरी वर्ग मनोज्यामुळे होणाऱ्या आर्थिक नुकसानीचा मोबादला मिळण्याची मागणी शासनाकडे करित असल्याने मोबदला देण्याच्या दृष्टीने शासनाने कोणती कार्यवाही केली वा करण्यात येत आहे,

(५) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत ?

डॉ. नितिन राऊत : (१) हे खरे नाही.

महाराष्ट्र इस्टर्न ग्रीड पॉवर ट्रान्समिशन कंपनी लि.व्दारे अमरावती जिल्हयातील मौजे चिखल सावंगी येथील सर्व्हे क्र. ५५/२ मध्ये ७६५ के.व्ही. (कोराडी-अकोला पारेषण वाहिनी १ व २) मनोरा उभारलेमुळे संबंधित शेतकऱ्याला कायद्यातील तरतुदीनुसार मोबदला अदा केला असून कोणतीही थकबाकी शिल्लक नसल्याचे कळविले आहे. तसेच, पोलिस अधिक्षक ग्रामीण, अमरावती यांनी सदर मनोऱ्यासंदर्भात पोलिस स्टेशन, मोर्शी येथे तक्रार प्राप्त झाली नसल्याचे कळविले आहे.

(२) हे खरे नाही.

जिल्हाधिकारी,अमरावती कार्यालयाने नुकसानीबाबत तक्रार प्राप्त झाली नसल्याचे कळविले आहे.

(३) महाराष्ट्र इस्टर्न ग्रीड पॉवर ट्रान्समिशन कंपनी लि. यांनी सदर उच्चदाब पारेषण वाहिनी ही संवेदनशील रिले व बेक्रर व अर्थिगने संरक्षित असल्याचे कळविले आहे. तलाठी, चिखलसावंगी व तहसिल, मोर्शी येथील शेतकरी बांधवांकडून तक्रारी व निवेदने प्राप्त झाले नाही असे जिल्हाधिकारी, अमरावती कार्यालयाने कळविले आहे.

(४) कायद्यातील तरतुदीनुसार संबंधित वाहिनीमुळे बाधित शेतकऱ्यांस भरपाई दिली असल्याचे महाराष्ट्र इस्टर्न ग्रीड पॉवर ट्रान्समिशन कंपनी लि. यांनी कळविले आहे.

(५) प्रश्न उद्भवत नाही.

बिरसी विमानतळामुळे (जि.गोंदिया) विस्थापित झालेल्या कुटुंबियांचे पुनर्वसन करणेबाबत

(१०) * ३९३४२ श्री.विनोद अग्रवाल (गोंदिया), श्री.विजय रहांगडाले (तिरोडा), श्री.टेकचंद सावरकर (कामठी), श्री.मोहन मते (नागपूर दक्षिण) : सन्माननीय मुख्यमंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

(१) गोंदिया जिल्हयातील बिरसी विमानतळावर खासगी विमान सेवेला प्रारंभ होणार असल्याचे निदर्शनास आलेले आहे, हे खरे आहे काय,

- (२) असल्यास, सदर विमानतळासाठी अधिग्रहीत करण्यात आलेल्या बिरसी गावातील अनेक कुटुंबियांचे अद्यापपर्यंत पुनर्वसन करण्यात आलेले नाही, हे ही खरे आहे काय,
- (३) असल्यास, संबंधित गावातील कुटुंबियांचे पुनर्वसन करण्यासाठी शासनाने कोणती कार्यवाही वा उपाययोजना केली वा करण्यात येत आहे,
- (४) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत ?

श्री. उद्धव ठाकरे : (१) होय, हे खरे आहे.

(२) होय, हे खरे आहे

(३) पुनर्वसन धोरणानुसार पुनर्वसन पॅकेजअंतर्गत विमानतळ प्राधिकरण यांच्याकडून प्रकल्पग्रस्तांकरीता रु.२१.१७ कोटी डिसेंबर, २०१७ मध्ये उपविभागीय अधिकारी तथा भूसंपादन अधिकारी, गोंदिया यांचे कार्यालयामध्ये जमा करण्यात आले असून त्यापैकी संपादीत जमिनीचे पुनर्वसन अनुदान रु. ११,६९,९०,९०४/- एवढ्या रकमेचे वाटप करण्यात आले आहे. तसेच १०६ प्रकल्पग्रस्तांच्या घराचे पुनर्वसन अनुदान हे पुनर्वसन धोरणानुसार प्रकल्पग्रस्तधारक यांना प्लॉटचे वाटप केल्यानंतर करावयाचे आहे. प्रकल्पग्रस्तांना पुनर्वसन करावयाच्या जागेवर ६१ अतिक्रमण असल्याने सदर प्लॉट वाटपास विलंब झाला असून सदर अतिक्रमणे फेब्रुवारी, २०२१ मध्ये काढले असून सदर पुनर्वसन जागेचे समतलिकरण सार्वजनिक बांधकाम विभाग, गोंदिया यांच्या कडून करण्यात आले आहे. पुनर्वसन साईटवर मंजूर लेआऊट नुसार भूमिअभिलेख कार्यालयामार्फत सिमांकन करण्याकरीता माहे एप्रिल, २०१९ ला फी जमा करण्यात आली होती. परंतु, त्यावेळी समतलिकरणाची कार्यवाही पूर्ण झाली नसल्यामुळे मंजूर लेआऊटचे सिमांकन करण्यात आले नाही. त्यामुळे सिमांकन करण्याकरीता जमा करण्यात आलेली राशी व्यपगत झाल्यामुळे सदर राशी पुनश्च भरणा करण्याकरता विमानतळ प्राधिकरण यांना मोजणी विभागाकडून कळविण्यात आले होते. सदर रक्कम भरणा केल्यानंतरच मोजणी विभागाकडून सिमांकन करून प्रकल्पग्रस्तांना प्लॉट वाटपाचे कार्यवाही करण्यात येईल व पुनर्वसन धोरणानुसार रक्कम देण्यात येईल.

(४) मौजे बिरसी येथील प्रकल्पग्रस्तांच्या पुनर्वसनाच्या जागेवर असलेले ६१ अतिक्रमणामुळे पुनर्वसनात विलंब झालेला आहे. मात्र आता सर्व अतिक्रमणे

काढण्यात आलेली असून समतलिकरणाचे काम पूर्ण झाले आहे. विमानतळ प्राधिकरणाकडून मोजणी फी जमा केल्यानंतर मोजणी विभागाकडून सिमांकन झाले की प्रकल्पग्रस्तांना प्लॉट वाटपाची कार्यवाही करून रक्कम वाटपाची कार्यवाही तातडीने करण्यात येईल.

**मौजे जवळाबाजार (ता.औंढा, जि.हिंगोली) कृषी उत्पन्न बाजार
समितीच्या वजन काट्यात होत असलेला गैरप्रकार**

(११) * ३९५१७ श्री.चंद्रकांत ऊर्फ राजुभैय्या रमाकांत नवघरे (बसमत) :
सन्माननीय पणन मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

(१) मौजे जवळाबाजार (ता.औंढा, जि.हिंगोली) येथील बाजार समितीमधील धर्म काट्यावर १४ डिसेंबर, २०२१ रोजी वा त्यासुमारास शेतकऱ्यांनी त्यांचे शेतीमालाचे वजन केले असता प्रती क्विंटलमागे दहा किलो माल कमी असल्याचे निदर्शनास आल्यामुळे मालाच्या वजनात गैरप्रकार करून शेतकऱ्यांची फसवणूक करण्यात आली असल्याचे दिनांक १५ डिसेंबर, २०२१ रोजी वा त्यासुमारास निदर्शनास आले आहे, हे खरे आहे काय,

(२) असल्यास, संबंधित शेतकऱ्यांनी सदोष वजन काट्यासंदर्भात जवळाबाजार कृषी उत्पन्न बाजार समिती प्रशासन व जवळाबाजार पोलिस चौकीमध्ये तक्रार करूनही कोणतीच कार्यवाही करण्यात न आल्याचे दिनांक २५ जानेवारी, २०२२ रोजी वा त्यासुमारास निदर्शनास आले आहे, हे ही खरे आहे काय,

(३) असल्यास, उक्त प्रकरणी शासनाने चौकशी केली आहे काय, त्यानुसार संबंधितांवर कोणती कारवाई केली वा करण्यात येत आहे,

(४) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत ?

श्री. शामराव ऊर्फ बाळासाहेब पाटील : (१) हे खरे आहे.

सदोष वजन काट्याबाबत श्री.शंकर देवबा पावडे यांनी कृषी उत्पन्न बाजार समिती, जवळाबाजार ता.औंढा, जि.हिंगोली यांच्याकडे दि.१५.१२.२०२१ रोजी तक्रार केली आहे.

(२) हे खरे नाही.

जिल्हा उपनिबंधक, सहकारी संस्था, हिंगोली यांनी सदोष वजन काट्यासंदर्भात चौकशी करून अहवाल सादर करण्याबाबत सहायक निबंधक, सहकारी संस्था, ता.औंढा यांना दि.१५.१२.२०२१ रोजी सूचना दिल्या आहेत.

(३) वैधमापन शास्त्र विभाग, हिंगोली या संनियंत्रण यंत्रणानी सदर वजन काट्याची तपासणी करून सदरील वजनकाटा विहित मुदतीत फेर पडताळणी व मुद्रांकन केलेले नसल्याचे दिसून आल्यामुळे तसेच वजन काट्यावर नियमाप्रमाणे क्षमतेच्या काटा पडताळणीसाठी वजने ठेवलेली नसल्यामुळे काट्याचे इंडिकेटर जप्त करण्याची कारवाई केलेली आहे.

(४) प्रश्न उद्भवत नाही.

मुळशी (जि.पुणे) तालुक्यातील कासारसाई प्रकल्पातील शेतक-यांच्या

७/१२ उता-यावरील इतर हक्कातील शेरे कमी करण्याबाबत

(१२) * ४११६६ श्री.संग्राम थोपटे (भोर) : सन्माननीय मदत व पुनर्वसन मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

(१) मुळशी (जि.पुणे) तालुक्यातील कासारसाई येथे धरण प्रकल्प पूर्ण झालेला असून सदरच्या प्रकल्पासाठी स्थानिक शेतकऱ्यांच्या जमिनी पुनर्वसनासाठी राखीव करण्यात आल्या असल्याचा शेरा ७/१२ उताऱ्यावर नोंदविण्यात आला आहे, हे खरे आहे काय,

(२) असल्यास, सदर मिळकती शेतक-यांच्या मालकी हक्काच्या व वहिवाटीच्या असून आजतागायत सदर मिळकतीत मेहनत, मशागत करून पीके घेत असून सदर प्रकल्पाची संपादन व पुनर्वसन प्रक्रिया पूर्ण झाली असून शासनाला संबंधित प्रकल्पासाठी सदरच्या मिळकतीची आवश्यकता राहिलेली नाही, हे ही खरे आहे काय,

(३) असल्यास, या संदर्भात शासनाने निर्णय घेवून सदरील शेतक-यांच्या मिळकतीवरील इतर हक्कातील शेरा कमी करण्याबाबत कोणती कार्यवाही केली वा करण्यात येत आहे

(४) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत ?

श्री. विजय वडेटीवार : (१), (२) व (३) पुनर्वसन अधिनियमातील तरतुदीनुसार पात्र प्रकल्पग्रस्तांना पर्यायी जमिन वाटप करण्यासाठी लाभक्षेत्रातील जमिन उपलब्ध होणे आवश्यक आहे. त्या अनुषंगाने पुनर्वसन अधिनियमातील तरतुदीनुसार कासारसाई प्रकल्पाच्या लाभक्षेत्रातील स्लॅबपात्र जमिनीच्या ७/१२ उताऱ्यांवरील इतर हक्कात पुनर्वसनासाठी राखीव असे शेरे नमूद करून हस्तांतरण निर्बंध लादण्यात आलेले आहेत. तसेच कासारसाई प्रकल्पातील काही प्रकल्पग्रस्तांना मा.उच्च न्यायालयाच्या आदेशानुसार पर्यायी जमिन वाटप करण्याची कार्यवाही करणे आवश्यक आहे.

पाटबंधारे प्रकल्पाच्या लाभक्षेत्रातील जमिनीच्या ७/१२ उताऱ्यांवरील इतर हक्कातील पुनर्वसनासाठी राखीव असे शेरे कमी करण्यासंदर्भात महसूल व वन विभागाच्या दिनांक १८/०१/२०२२ रोजीच्या शासन निर्णयान्वये कार्यपध्दती विहित करण्यात आलेली असून त्यानुसार प्राप्त प्रस्तांवास शासन मान्यता देण्यात आलेली आहे. तसेच महसूल व वन विभागाच्या दिनांक ११/०२/२०२२ च्या शासन निर्णयान्वये राज्यातील पाटबंधारे प्रकल्पाच्या लाभक्षेत्रातील वरील प्रकारच्या स्लॅबपात्र जमिनीच्या संपादनाचा शासनाचा अधिकार अबाधित ठेवून सदर जमिनीचे हस्तांतरण व्यवहार अनुज्ञेय करण्यात आले आहेत.

(४) प्रश्न उद्भवत नाही.

जिंतूर तालुक्यातील (जि.परभणी) अनुसूचित जातीच्या मुलांच्या शासकीय निवासी शाळेच्या निकृष्ट दर्जाच्या बांधकामाबाबत

(१३) * ४२२६४ श्रीमती मेघना साकोरे बोर्डीकर (जिंतूर) : सन्माननीय सार्वजनिक बांधकाम (सार्वजनिक उपक्रम) मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

(१) जिंतूर तालुक्यातील (जि.परभणी) अनुसूचित जातीच्या मुलांच्या शासकीय निवासी शाळेची विविध कामे आर .एन. कन्स्ट्रक्शन कंपनीने अपूर्ण व निकृष्ट दर्जाची करून रुपये ७७ लाख ५९ हजार इतक्या रकमेचा अपहार केल्याचे निदर्शनास आले आहे, हे खरे आहे काय,

- (२) असल्यास, सदर अपूर्ण व निकृष्ट दर्जाच्या कामामुळे विद्यार्थ्यांना वसतिगृहाच्या लाभापासून वंचित रहावे लागत आहे, हे ही खरे आहे काय,
- (३) असल्यास, उक्त प्रकरणी शासनाने चौकशी केली आहे काय, चौकशीत काय निष्पन्न झाले त्यानुसार संबंधितांवर कोणती कारवाई केली वा करण्यात येत आहेत,
- (४) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत ?

श्री. अशोकराव चव्हाण : (१) खरे नाही.

(२) खरे नाही.

(३) व (४) प्रश्न उद्भवत नाही.

वणी (जि.यवतमाळ) येथील बाजार समितीच्या परिसरात व्यापाऱ्यांकडून सोयाबीन खरेदीत शेतकऱ्यांची फसवणूक झाल्याबाबत

(१४) * ४३१४२ श्री.सुभाष धोटे (राजूरा), श्री.नानाभाऊ पटोले (साकोली), श्रीमती सुलभा खोडके (अमरावती), श्रीमती प्रतिभा धानोरकर (वरोरा), श्री.कुणाल पाटील (धुळे ग्रामीण), श्री.अमिन पटेल (मुंबादेवी), श्री.अमित झनक (रिसोड) : सन्माननीय सहकार मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

- (१) वणी (जि.यवतमाळ) येथील बाजार समितीच्या परिसरात श्री.धीरज सुरणा या व्यापाऱ्याने १४७ शेतकऱ्यांचे जवळपास १ हजार ९३५ क्विंटल सोयाबीन खरेदी करून त्यांचे सुमारे एक कोटी रुपयांचे चुकारे दिले नसल्याचे दिनांक २ फेब्रुवारी, २०२२ रोजी वा त्यासुमारास निदर्शनास आले, हे खरे आहे काय,
- (२) असल्यास, उक्त प्रकरणी संबंधित व्यापाऱ्याला बाजार समितीने यापूर्वी नोटीस बजावली असूनही कोणताही प्रतिसाद न दिल्याने अखेर पोलिस ठाण्यात तक्रार करण्यात आली आहे, हे ही खरे आहे काय,
- (३) असल्यास, उक्त प्रकरणी शासनाने चौकशी करून संबंधित व्यापाऱ्यावर कोणती कारवाई केली तसेच फसवणूक झालेल्या शेतकऱ्यांना त्वरीत रक्कम मिळण्याबाबत कोणती उपाययोजना केली वा करण्यात येत आहे,
- (४) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत ?

श्री. शामराव ऊर्फ बाळासाहेब पाटील : (१) हे अंशतः खरे आहे.

मे.वर्धमान ट्रेडिंग प्रो.प्रा.श्री.धीरज सुराणा या परवानाधारक व्यापाऱ्याने शेतकऱ्यांकडून सोयाबीन, तूर व चना (१९३५.०२ क्विंटल) धान्यमाल खरेदी केला व सदर धान्य खरेदीपोटी शेतकऱ्यांना (रु.१,१३,७८,१३१/-) रक्कम अदा केली नाही.

(२) हे खरे आहे.

(३) श्री.धीरज सुराणा यांनी शेतकऱ्यांकडून खरेदी केलेल्या सोयाबीन, तूर व चना या शेतमालाची रक्कम अदा न केल्याने त्यांचेविरुद्ध १४७ शेतकऱ्यांनी फसवणुक केल्याबाबत वणी (जि.यवतमाळ) पोलीस ठाण्यात फौजदारी गुन्हा दाखल करण्यास लेखी तक्रार दाखल करण्यात आली आहे. तसेच १४७ शेतकऱ्यांच्या चुकाऱ्याची रक्कम रु.१,१३,७८,१३१/- इतक्या रक्कमेच्या वसुली करीता महाराष्ट्र कृषि उत्पन्न खरेदी विक्री (विकास व विनियमन), अधिनियम १९६३ चे कलम ५७ (२) अंतर्गत प्रस्ताव सहाय्यक निबंधक, सहकारी संस्था, झरी जामणी न्यायाधिकरणाकडे दाखल केला आहे. त्यामध्ये दि.२१.०१.२०२२ रोजी सुनावणी घेवून प्रकरण निर्णयास्तव बंद केले आहे.

(४) प्रश्न उद्भवत नाही.

मरोळ, अंधेरी (पूर्व) येथील औद्योगिक क्षेत्रातील झोपडपट्टी पुनर्वसन योजनेत झालेला गैरव्यवहार

(१५) * ४२१४२ श्री.रमेश लटके (अंधेरी पूर्व) : सन्माननीय उद्योग मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

(१) महाराष्ट्र औद्योगिक विकास महामंडळाच्या अंधेरी (पूर्व) मरोळ येथील औद्योगिक क्षेत्रातील झोपडपट्टी पुनर्वसन योजनेत विकासकाने केलेल्या अनियमितता व गैरव्यवहाराबाबत दिनांक ९ ऑक्टोबर, २०२० रोजी वा त्यासुमारास मुख्य कार्यकारी अधिकारी यांच्या अध्यक्षतेखाली दुरचित्रवाणी परिषद (V.C.) द्वारे बैठक आयोजित करण्यात आली होती, हे खरे आहे काय, (२) असल्यास, बैठकीत झालेल्या सविस्तर चर्चेमध्ये १२ मुद्द्यांवर निर्णय होऊन त्यास विकासकाने संमती दर्शविल्यानंतर विकासकाने कोणतीही उचित कार्यवाही

केली नाही म्हणून कार्यकारी अभियंता म.औ.वि.म. विभाग क्र १, ठाणे यांनी दिनांक ११ नोव्हेंबर, २०२० रोजी वा त्यासुमारास विकासकास पत्र पाठवून उक्त योजना यशस्वीपणे पूर्ण करण्याची आपली मानसिकता नाही असे गृहीत धरून तसा अहवाल पुढील उचित कार्यवाहीसाठी वरिष्ठांकडे सादर केला आहे असे कळविले आहे, हे ही खरे आहे काय,

(३) असल्यास, उक्त प्रकरणी मुख्य कार्यकारी अधिकारी यांनी कोणतीही दखल न घेता सदर पत्र लिहिणाऱ्या कार्यकारी अभियंता यांची बदली करून विकासकास पाठीशी घालण्याचे काम व नव्याने योजनेस मंजूरी देण्याचे काम केले आहे, हे खरे आहे काय,

(४) असल्यास, उक्त प्रकरणी शासनाने चौकशी करून सदर योजनेत मोठ्या प्रमाणावर गैरव्यवहार व अनियमितता असतांनाही नव्याने परवानगी देणाऱ्या अधिकारी व विकासकावर कोणती कारवाई केली वा करण्यात येत आहे,

(५) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत ?

श्री. सुभाष देसाई : (१) होय, हे खरे आहे.

(२) दि.९ ऑक्टोबर, २०२० रोजी वा त्यासुमारास मुख्य कार्यकारी अधिकारी यांच्या अध्यक्षतेखाली झालेल्या बैठकीत ठरल्याप्रमाणे विहित मुदतीत योजनेतील काम पूर्ण करण्यासाठी कालबद्ध मुदत निश्चित करण्यात आली होती. त्याअनुषंगाने बैठकीच्या इतिवृत्तानुसार विकासकाने त्यांचे म्हणणे पत्र दिनांक ०५/११/२०२० नुसार महामंडळास सादर केले होते, तदनंतर विकासकाकडून कार्यवाही केली नसल्याचे नमूद करून कार्यकारी अभियंता, विभाग क्र. १ ठाणे यांनी विकासकास पत्र क्र. सी-९६६७९, दिनांक ११/११/२०२० रोजी दिले आहे.

(३) हे खरे नाही.

(४) व (५) सदर योजनेचे ८३ टक्के काम पूर्ण झाले असून पुढील १ वर्षांच्या कालावधीत योजनेचे काम पूर्ण करण्याबाबत दि.१४/१२/२०२१ च्या सुधारित आशयपत्राद्वारे (Revised LOI) म.औ.वि.म.महामंडळातर्फे विकासकास कळविण्यात आले आहे.

**हिवरी (जि.यवतमाळ) येथील शासकीय आदिवासी
आश्रमशाळेतील जनरेटर बंद असल्याबाबत**

(१६) * ४३२९२ डॉ.अशोक उईके (राळेगाव) : सन्माननीय आदिवासी विकास मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

(१) हिवरी (जि.यवतमाळ) येथील शासकीय आदिवासी आश्रमशाळांकरिता आणलेले जनरेटर तसेच मळणी यंत्रे अनेक वर्षा पासून बंद अवस्थेत असल्याचे दिनांक १२ जानेवारी, २०२२ रोजी वा त्यासुमारास निदर्शनास आले आहे, हे खरे आहे काय,

(२) असल्यास, सदरहू यंत्रांची खरेदी आयुक्त कार्यालय नाशिक मार्फत झालेली असून त्यामध्ये मोठ्या प्रमाणात गैरव्यवहार झाला असल्याचे चौकशी दरम्यान निदर्शनास आले, हे ही खरे आहे काय,

(४) असल्यास, जनरेटर व मळणी यंत्र बंद असल्याची कारणे काय आहेत, तसेच बंद जनरेटर व मळणी यंत्र सुरु करण्याबाबत तसेच संबंधित प्रकरणातील दोषीविरुद्ध कारवाई करण्याबाबत शासनाने कोणती कार्यवाही केली वा करण्यात येत आहे,

(५) नसल्यास विलंबाची कारणे काय आहेत ?

अॅड. के.सी.पाडवी : (१) होय.

(२) शासकीय आश्रमशाळेतील विद्यार्थ्यांच्या सुविधेसाठी अपर आयुक्त, आदिवासी विकास, अमरावती यांनी दिनांक २९ मार्च, २०११ रोजी विदर्भ वैधानिक विकास मंडळ विशेष निधी कार्यक्रम अंतर्गत एकूण ५० जनरेटर संच पुरवठ्याचे आदेश निर्गमित केलेले आहेत.

(३) व (४) सदर जनरेटर संच जादा दराने खरेदी करून भ्रष्टाचार केल्याच्या अनुषंगाने मा. उच्च न्यायालय, खंडपीठ नागपूर येथे जनहित याचिका क्रमांक ६२/२०११ दाखल करण्यात आली होती. त्यामुळे प्रकल्प अधिकारी, अकोला येथील १३ व प्रकल्प अधिकारी, पांढरकवडा येथील २० जनरेटर संच पुरवठ्याची रक्कम संबंधित पुरवठाधारकास अदा करण्यात आलेली नाही. सदर दोन प्रकल्पातील एकूण ३३ जनरेटर संच अकार्यान्वित आहेत

उक्त पुरवठा आदेशातील अटी व शर्ती नुसार पुरवठा केल्यानंतर ९० टक्के रक्कम अदा न केल्याने संबंधित पुरवठादार मे. जी. एस. एंटरप्रायजेस यांनी मा. उच्च न्यायालय, खंडपीठ, नागपूर येथे रिट याचिका क्र. ५६१२/२०१३ दाखल केलेली असून याप्रकरणी सुनावणी सुरु आहे.

प्रस्तुत जनरेटर खरेदी घोटाळ्याच्या अनुषंगाने श्री. वरवंटकर, तत्कालिन अपर आयुक्त, आदिवासी विकास, अमरावती यांच्याविरुद्ध शिस्तभंगविषयक / फौजदारी कारवाई, त्यांचे नियुक्ती प्राधिकारी महसूल व वन विभाग यांच्यामार्फत सुरु आहे.

मळणी यंत्र व इतर साहित्य वाटपाबाबत प्राप्त तक्रारीच्या अनुषंगाने अपर आयुक्त, आदिवासी विकास, अमरावती यांचे पत्र क्र. FIR No. ९५/४११०९, दिनांक ०४.०८.२००९ अन्वये गुन्हा दाखल केलेला आहे.

**चंद्रपूर येथील डॉ.बाबासाहेब आंबेडकर भवनाकरीता
निधी उपलब्ध करून देण्याबाबत**

(१७) * ४१४०४ श्री.सुधीर मुनगंटीवार (बल्लारपूर) : सन्माननीय सामाजिक न्याय मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

(१) चंद्रपूर येथील ऐतिहासिक पवित्र दीक्षाभूमी डॉ. बाबासाहेब आंबेडकर भवन येथे वॉटर कुलर, ए.सी सोलार सिस्टम तथा साऊंड सिस्टीम करिता रूपये ५० लाखाचा निधी उपलब्ध करून देण्याबाबतची मागणी लोकप्रतिनिधी,बल्लारपूर यांनी मा. सामाजिक न्यायमंत्री यांना दिनांक १२ जानेवारी, २०२२ रोजी वा त्या सुमारास लेखी निवेदनाद्वारे केली आहे, हे खरे आहे काय,

(२) असल्यास, याबाबत शासनाने कोणती कार्यवाही केली वा करण्यात येत आहे,

(३) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत ?

श्री. धनंजय मुंडे : (१) हे खरे आहे.

(२) सदर कामाचे अंदाजपत्रक तयार करून सविस्तर प्रस्ताव सादर करण्याबाबत संबंधित क्षेत्रीय अधिकाऱ्यांना कळविण्यात आले आहे. प्रस्ताव शासनास प्राप्त झाल्यानंतर पुढील कार्यवाही करण्यात येईल.

(३) प्रश्न उद्भवत नाही.

**अथणी (जि.यवतमाळ) वीज कामासाठी मंजूर करण्यात
आलेल्या निधीत झालेला गैरव्यवहार**

(१८) * ४११४४ श्री.नामदेव ससाने (उमरखेड) : सन्माननीय ऊर्जा मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

- (१) अथणी (जि. यवतमाळ) वीज कामासाठी मंजूर झालेला प्रत्येक निधी फक्त कागदोपत्री दाखवून कोट्यवधी रुपयांचा गैरव्यवहार केल्याच्या कारणावरून हेस्कॉम कार्यालयातील २० कर्मचाऱ्यांना माहे जानेवारी, २०२२ मध्ये वा त्यादरम्यान निलंबित करण्यात आले, हे खरे आहे काय,
- (२) असल्यास, उक्त प्रकरणाची चौकशी केली आहे काय, त्यात काय आढळून आले,
- (३) असल्यास, संबंधितांविरुद्ध कोणत्या कलमान्वये कारवाई केली वा करण्यात येत आहे,
- (४) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत?

डॉ. नितिन राऊत : (१) हे खरे नाही.

यवतमाळ जिल्ह्यात अथणी नावांचे गाव आढळून येत नाही. सदर प्रश्न हा कर्नाटक राज्यातील वीज वितरण कंपनीशी संबंधित आहे.

(२), (३) व (४) प्रश्न उद्भवत नाही.

राज्यात अधिछात्रवृत्तीच्या लाभापासून विद्यार्थी वंचित असल्याबाबत

(१९) * ४०२९७ श्री.संजय सावकारे (भुसावळ), श्री.बळवंत वानखडे (दर्यापूर), श्री.लक्ष्मण जगताप (चिंचवड) : सन्माननीय सामाजिक न्याय मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

- (१) राज्यातील अनुसूचित जातीच्या विद्यार्थ्यांच्या संशोधन वृत्तीला चालना देण्यासाठी डॉ. बाबासाहेब आंबेडकर संशोधन व प्रशिक्षण संस्थेच्या (बार्टी) वतीने मासिक अधिछात्रवृत्ती दिली जाते, हे खरे आहे काय,

- (२) असल्यास, ५१८ विद्यार्थ्यांनी एक वर्षापूर्वी अधिछात्रवृत्तीसाठी मुलाखती देवूनही अद्यापही प्रक्रिया पूर्ण न झाल्याने विद्यार्थी सदर लाभापासून वंचित असल्याचे माहे जानेवारी, २०२२ मध्ये वा त्यादरम्यान निदर्शनास आले, हे ही खरे आहे काय,
- (३) असल्यास, बार्टीतर्फे फेलोशीप कार्यक्रमांतर्गत सन २०१८ मध्ये ४०८ विद्यार्थ्यांना अधिछात्रवृत्तीचा लाभ देण्याचा निर्णय झाला असून सन २०१९-२० व २०२०-२१ या फेलोशीपचा एम फील आणि पीएचडी. संशोधक विद्यार्थ्यांना लाभ देण्यात आला नसल्याचे निदर्शनास आले आहे, हे ही खरे आहे काय,
- (४) असल्यास, पात्र विद्यार्थ्यांना संशोधन पूर्ण करण्याकरीता तातडीने अधिछात्रवृत्ती देण्याबाबत विद्यार्थ्यांनी मा.सामाजिक न्याय मंत्री यांच्याकडे मागणी केली आहे, हे ही खरे आहे काय,
- (५) असल्यास, उक्त प्रकरणी शासनाने चौकशी केली आहे काय, त्यानुसार बार्टीच्यावतीने विद्यार्थ्यांना मासिक अधिछात्रवृत्ती देण्याबाबत कोणती कार्यवाही केली वा करण्यात येत आहे,
- (६) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत ?

श्री. धनंजय मुंडे : (१) होय, हे खरे आहे.

(२), (३), (४) हे खरे नाही.

BANRF-२०१९ व BANRF-२०२० च्या अधिछात्रवृत्तीची मार्गदर्शक तत्वे व जाहिरात बार्टी संकेतस्थळावर दि.२८.०६.२०२१ रोजी प्रसिद्ध करण्यात आली. मार्गदर्शक तत्वानुसार लेखी परीक्षेस उपस्थित असलेल्या सर्व ५५९ विद्यार्थ्यांना मुलाखतीस आमंत्रित करण्यात आले त्या करिता ५५९ पैकी ५१७ विद्यार्थी उपस्थित होते. एकुण ५१७ विद्यार्थ्यांची दिनांक ४, ५ व ६ जानेवारी, २०२२ रोजी मुलाखत घेण्यात आली. निवड समितीने दिलेल्या अहवालानुसार दि.१०.०२.२०२२ रोजी BANRF-२०१९ व BANRF-२०२० करिता प्रत्येकी २०० या प्रमाणे एकुण ४०० विद्यार्थ्यांची निवड यादी बार्टीच्या संकेतस्थळावर प्रसिद्ध करण्यात आली. त्यानुसार सर्व ४०० विद्यार्थ्यांना अवार्ड लेटर (Award Letter) देण्यात आले असून कागदपत्रांची पूर्तता झाल्यास सदर ४०० विद्यार्थ्यांना लवकरच लाभ देण्यात येणार आहे.

- (५) प्रश्न उद्भवत नाही.
 (६) प्रश्न उद्भवत नाही.

**जिल्हा निबंधक सहकारी संस्था, सोलापूर येथील
 कर्मचाऱ्यांनी केलेला गैरव्यवहार**

(२०) * ४३३०७ श्री.राम सातपुते (माळशिरस) : सन्माननीय सहकार मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

(१) जिल्हा निबंधक सहकारी संस्था सोलापूर येथील श्री. कुंदन भोळे व सहाय्यक कर्मचारी श्री. तांबट यांच्या गैरव्यवहाराची चौकशी करण्याबाबत स्थानिक लोकप्रतिनिधी (माळशिरस) यांनी दिनांक २५ जानेवारी, २०२२ रोजी वा त्यासुमारास सहकार मंत्री यांना निवेदन दिल्याचे निदर्शनास आले आहे, हे खरे आहे काय,

(२) असल्यास, शासकीय कामाचे वाटप करताना लाच घेऊन मोठ्या प्रमाणात गैरव्यवहार केल्याचे निदर्शनास आले असून श्री. कुंदन भोळे व सहाय्यक कर्मचारी श्री. तांबट यांची विभागीय चौकशी करून संबंधित अधिकाऱ्यांवर निलंबनाची कारवाई करण्याच्या दृष्टीने शासनाने कोणती कार्यवाही केली वा करण्यात येत आहे,

(३) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत ?

श्री. शामराव ऊर्फ बाळासाहेब पाटील : (१) होय.

(२) सदर निवेदनाच्या अनुषंगाने चौकशी करून अहवाल सादर करणेबाबत सहकार आयुक्त व निबंधक, सहकारी संस्था, पुणे यांना कळविले आहे. दरम्यानच्या काळात मा.विधानसभा सदस्य, माळशिरस यांनी दि. २८.०२.२०२२ च्या पत्रान्वये "सदरची तक्रार मी चुकीच्या माहिती आधारे व गैरसमजुतीतून केली असून माझ्या शंकेचे निरासन झाले असल्यामुळे आता माझी श्री. भोळे व श्री. तांबट यांचेविरुद्ध कोणतीही तक्रार राहिलेली नाही. तरी सदरची चौकशी मागे घेण्यात यावी." असे शासनास निवेदन सादर केले आहे.

(३) प्रश्न उद्भवत नाही.

राज्यात महाज्योती योजनेअंतर्गत विद्यार्थ्यांना विद्यावेतन देण्याबाबत

(२१) * ४२६०० श्री.संतोष बांगर (कळमनुरी) : सन्माननीय इतर मागास बहुजन कल्याण मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

(१) राज्यातील मराठा व खुल्या प्रवर्गातील विद्यार्थ्यांना स्पर्धा परिक्षेची तयारी करण्याच्या अनुषंगाने सारथी या माध्यमातून विद्यावेतन देण्यात येते, हे खरे आहे काय,

(२) असल्यास, महाज्योतीव्दारे प्रथम सुरु करण्यात आलेल्या पहिल्या तुकडीतील विद्यार्थ्यांना विद्यावेतन देण्याची कोणतीच तरतूद करण्यात आलेली नाही, हे ही खरे आहे काय,

(३) असल्यास, तीन हजार विद्यार्थी या लाभापासून वंचित असल्याचे निदर्शनास आले आहे, हे ही खरे आहे काय,

(४) असल्यास, उक्त प्रकरणी शासनाने चौकशी करून निधीची तरतूद करून सदरहू विद्यार्थ्यांना विद्यावेतन देण्याबाबत कोणती निर्णयात्मक कार्यवाही केली वा करण्यात येत आहे,

(५) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत ?

श्री. विजय वडेटीवार : (१) अंशतः खरे आहे.

सारथी मार्फत महाराष्ट्र राज्यातील कायम रहिवाशी असलेल्या मराठा-कुणबी, मराठा कुणबी प्रवर्गातील विद्यार्थ्यांना संघ लोकसेवा आयोग (नागरी सेवा) व महाराष्ट्र लोकसेवा आयोग (राज्यसेवा) या स्पर्धा परीक्षांसाठी सारथी संस्थेमार्फत निवडलेल्या व प्रशिक्षण घेणा-या विद्यार्थ्यांना स्पर्धा परीक्षेची तयारी करण्याच्या अनुषंगाने विद्यावेतन देण्यात येते.

(२), (३) व (४) हे खरे नाही.

महाज्योती मार्फत १८०६ उमेदवारांना एम.पी.एस.सी. परिक्षेचे नामांकित प्रशिक्षण संस्थेमार्फत तसेच ७६६ उमेदवारांना यु.पी.एस.सी.चे परिक्षेचे ऑनलाईन पध्दतीने १० महिने कालावधी करीता तज्ञ व अनुभवी प्रशिक्षकाकडून प्रशिक्षण देण्यात येत आहे.

सदर प्रशिक्षण ऑनलाईन पध्दतीने असल्याने उमेदवार घरातून

प्रशिक्षणाचा लाभ घेऊ शकतात. त्यामुळे त्यांना विद्यावेतन देण्याची तरतुद करण्यात आली नसली तरी प्रशिक्षणासाठी आवश्यक सर्व वाचन साहित्य, टॅब व ६ जी.बी. प्रतीदिन डेटा या सोयी पुरविण्यात येत आहे.

(५) प्रश्न उद्भवत नाही.

**कल्याण (जि.ठाणे) तालुक्यातील आपटी मांजली आणि वसर गावातून
वाहणाऱ्या उल्हास नदीवर पुल उभारण्याबाबत**

(२२) * ३८६३८ श्री.प्रमोद (राजू) रतन पाटील (कल्याण ग्रामीण), श्री.सुनिल प्रभू (दिंडोशी) : सन्माननीय उद्योग मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

(१) कल्याण तालुक्यातील (जि.ठाणे) ग्रामीण भागातील उल्हास नदीच्या काठावरील कल्याण-टिटवाळा दरम्यानच्या आपटी मांजली आणि वसर या दोन गावांमधून वाहणाऱ्या उल्हास नदीवर एम.आय.डी.सी.चे उदंचन केंद्र असल्यामुळे दोन गावांना जोडणारा चार फूट रुंदीचा साकव एम.आय.डी.सी.ने काही वर्षांपूर्वी बांधला होता, हे खरे आहे काय,

(२) असल्यास, उक्त साकव मागील २ वर्षांपूर्वी आलेल्या पुरामुळे वाहून गेल्यामुळे साकवावर लोखंडी पाईप टाकून तयार केलेल्या रस्त्यावरून पलीकडील वसर गावापासून अंबरनाथ-बदलापूर महामार्ग अतिशयजवळ असल्यामुळे वेळ आणि खर्चाचा अपव्यय टाळण्यासाठी रायते, टिटवाळासह दहागाव आदी १२ ते १५ गावापासून जवळपास २ ते ३ हजार कामगार अंबरनाथ एम.आय.डी.सी. मध्ये येण्या-जाण्यासाठी तसेच दोन गावातील नागरिक या साकवावरून ये-जा करण्याकरीता वापर करीत आहेत, हे ही खरे आहे काय,

(३) असल्यास, उक्त ठिकाणी कायमस्वरूपी उंच पूल बांधण्यात यावा म्हणून या परिसरातील ग्रामस्थांची गत अनेक वर्षांची मागणी असतानाही त्याकडे शासनाने जाणीवपूर्वक दुर्लक्ष होत आहे, हे ही खरे आहे काय,

(४) असल्यास, सदरहू कल्याण टिटवाळा दरम्यानच्या आपटी मांजली आणि वसर या दोन गावातून वाहणाऱ्या उल्हास नदीवर विनाविलंब पुलाच्या उभारण्याचे काम हाती घेऊन पूर्ण करण्याच्यादृष्टिने शासनाने कोणती कार्यवाही केली वा करण्यात येत आहेत,

(५) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत ?

श्री. सुभाष देसाई : (१) हे खरे नाही,

म.औ.वि.महामंडळाने आपटी मांजली आणि वसत या दोन गावांच्या दळणवळणासाठी उल्हास नदीवर कोणताही साकव बांधलेला नाही.

(२) हे अंशतः खरे आहे.

म.औ.वि.महामंडळाने त्यांच्या अखत्यारितील औद्योगिक वसाहती व आजूबाजूच्या शहरांना पाणी पुरवठा करण्याकरीता मौजे जांभूळ व वसत गावाजवळ बारवी पुरवठा योजने अंतर्गत बारवी जलशुध्दीकरण केंद्र स्थापन केले असून, उल्हास नदीच्या किनाऱ्यावर मौजे वसत येथे उदंचन केंद्र बांधले आहे व त्यासाठी लागणारे पाणी अडविण्याकरीता उल्हास नदीवर बंधारा बांधला आहे. त्या बंधान्यावरून वाहणाऱ्या पाण्याच्या उर्जेमुळे बंधान्याच्या पायास नुकसान होऊ नये म्हणून उर्जेचा क्षय होण्यासाठी बंधान्याचाच भाग म्हणून स्टीलीन बेसीन बांधले आहे. सदर साकाव म्हणून उल्लेख केलेले बांधकाम हे १.२ मी रुंदीचे व ०.६० मी. ऊंचीचा छोटा बांध आहे. ज्याचा वापर त्यावर पाणी नसताना व कधी कधी पाणी असताना सुध्दा आजूबाजूचे लोक नदी पार करण्याकरीता स्वतःचा जिव धोक्यात घालून अनाधिकृतरित्या वापर करित असतात. दोन वर्षांपूर्वी या छोट्या बांधाचा काही भाग पुराच्या पाण्यात वाहून गेल्याने जवळच्या गावातील लोकांनी त्यावर लोखंडी आय सेक्शन (चॅनेल) टाकून नदी पार करण्यासाठी वापर करित आहेत.

(३) व (४) सदर ठिकाणी उंच पूल बांधावा अशी मागणी ग्रामस्थांकडून म.औ.वि. महामंडळाकडे करण्यात आलेली नाही.

नदीवर दळणवळणासाठी उंच पूल बांधण्याचे काम हे म.औ.वि. महामंडळाच्या अखत्यारित येत नाही. त्यामुळे अशा प्रकारचा कोणताही प्रस्ताव म.औ.वि. महामंडळाच्या विचाराधीन नाही.

(५) प्रश्न उद्भवत नाही.

**उस्मानाबाद जिल्ह्यात शॉर्ट सर्कीटमुळे शेतकऱ्यांच्या
पिकांचे झालेले नुकसान**

(२३) * ४२०७९ श्री.राणाजगजीतसिंह पाटील (तुळजापूर), डॉ.तानाजी सावंत (परांडा) : सन्माननीय ऊर्जा मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

(१) मौजे वाघोली (ता.जि. उस्मानाबाद) येथील अनेक गावांमध्ये दिनांक २२ व २३ जानेवारी, २०२२ रोजी वा त्यासुमारास विद्युत वाहिन्यांचे शॉर्ट सर्किट होऊन शेतकऱ्यांच्या उसाचे व इतर पिकांचे मोठ्या प्रमाणात नुकसान झाल्याची बाब माहे जानेवारी व फेब्रुवारी २०२२ मध्ये वा त्यादरम्यान निदर्शनास आली आहे, हे खरे आहे काय,

(२) असल्यास, वाशी (जि.उस्मानाबाद) तालुक्यातील पारगांव येथील शेत शिवारात लॉबकळणा-या विद्युत तारांमध्ये घर्षण होऊन शॉर्ट सर्किट झाल्यामुळे पाच एकरांतील ऊस जळाल्याची घटना माहे फेब्रुवारी, २०२२ मध्ये वा त्यादरम्यान निदर्शनास आली, हे खरे आहे काय,

(३) असल्यास, लॉबकळत असलेल्या विद्युत वाहिन्यांची दुरुस्ती करण्याबाबत वेळोवेळी संबंधितांकडे तक्रारी करूनही त्यांची दखल घेतली जात नाही हे ही खरे आहे काय,

(४) असल्यास, लॉबकळत असलेल्या विद्युत वाहिन्यांची दुरुस्ती करण्याबाबत तसेच बाधित शेतकऱ्यांना नुकसान भरपाई देण्याबाबत शासनाकडून कोणती कार्यवाही केली वा करण्यात येत आहे,

(५) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत ?

डॉ. नितिन राऊत : (१) हे अंशतः खरे आहे.

मौजे वाघोली (ता. जि. उस्मानाबाद) येथील श्री. संजय विलास मगर, श्री. प्रल्हाद गोपाळ मगर, श्री. संतोष शिवाजी मगर, श्री. सुनिल सुखदेव मुंडे, श्री. आरुण सुखदेव मुंडे व श्री. अर्जुन गोपाळ मगर यांच्या गट नं. १३० मधील ऊसाच्या शेतात दि. २३.१.२०२२ रोजी महावितरणच्या लघुदाब वाहिनीच्या झोळ पडलेल्या तारा वाऱ्यांमुळे एकमेकांच्या संपर्कात येऊन स्पार्किंग होऊन आग लागण्याची घटना घडली.

(२) हे खरे नाही.

अशा प्रकारची घटना माहे फेब्रुवारी, २०२२ मध्ये वा त्या दरम्यान निदर्शनास आलेली नाही.

(३) हे खरे नाही.

महावितरणव्द्वारा अपघात प्रवण स्थळांची देखभाल व दुरुस्तीची कामे Preventive Maintenance / Breakdown Maintenance योजनेअंतर्गत Empanelled एजन्सीकडून करून घेतली जातात.

(४) बाधित शेतकऱ्यांना नुकसान भरपाई देण्याबाबतची कार्यवाही महावितरणव्द्वारा सुरु असून कागदपत्राची पुर्तता होताच सदरील प्रस्तावास मंजुरी देऊन नुकसान भरपाई अदा करण्याचे नियोजित आहे. तसेच घटनास्थळाचे देखभाल व दुरुस्तीचे काम करण्यात आले आहे.

(५) प्रश्न उद्भवत नाही.

**पालघर जिल्ह्यातील फळशेती बागायतदारांना शेतीच्या
वीज दरानुसार वीज देयक आकारण्याबाबत**

(२४) * ३९५०९ श्रीमती मनिषा चौधरी (दहिसर) : सन्माननीय ऊर्जा मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

(१) पालघर जिल्ह्यातील फळशेती बागायतदारांना दिनांक ३ एप्रिल, २०२१ रोजीच्या वाणिज्य परिपत्रक क्रमांक ३२३ नुसार वाढीव दराने वीज आकारणी न करता शेतीच्या वीज दरानुसार वीज देयक आकारणी करावी अशी मागणी लोकप्रतिनिधींनी निवेदनाद्वारे माहे जानेवारी, २०२२ मध्ये वा त्यादरम्यान केली, हे खरे आहे काय,

(२) असल्यास, उक्त निवेदनाच्या अनुषंगाने शासनाने फळशेती बागायतदारांना दिनांक ३ एप्रिल, २०२१ रोजीच्या वाणिज्य परिपत्रक क्रमांक ३२३ नुसार म्हणजेच वाढीव दराने वीज आकारणी न करता शेतीच्या वीज दरानुसार वीज देयक आकारणी करण्याबाबत कोणती कार्यवाही केली वा करण्यात येत आहे,

(३) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत ?

डॉ. नितिन राऊत : (१) होय, हे खरे आहे.

(२) राज्यातील वीज ग्राहकांचे वीज दर हे महाराष्ट्र विद्युत नियामक आयोगातर्फे ठरविण्यात येतात व त्याप्रमाणे वीज दरांची आकारणी महावितरणतर्फे करण्यात येते.

मा. महाराष्ट्र विद्युत नियामक आयोगाने वीज दर आदेश क्र. १२१/२०१४, दि. २६.०६.२०१५ नुसार फलोत्पादन, फुल शेती, रोपवाटिका (नर्सरी), वृक्षारोपण, मत्स्यपालन, रेशीम शेती, पशुपालन फार्म इत्यादी कारणांसाठी वापरात असलेल्या वीज वापरांची वर्गवारी "कृषी-इतर" मध्ये समाविष्ट केली असून त्यानुसार वीज दर आकारणी करण्यात येत आहे.

(३) प्रश्न उद्भवत नाही.

**केज, अंबाजोगाई व बीड (जि. बीड) तालुक्यातील उच्च दाब वितरण
प्रणाली (HVDS) योजनेअंतर्गत शेतीपंपासाठी
दिलेली रोहित्रे नादुरुस्त असल्याबाबत**

(२५) * ४२९७७ श्रीमती नमिता मुंदडा (केज) : सन्माननीय ऊर्जा मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

(१) केज, अंबाजोगाई व बीड (जि. बीड) तालुक्यात उच्च दाब वितरण प्रणाली (HVDS) योजनेअंतर्गत शेतीपंपासाठी दिलेले सिंगल डी.पी (ट्रान्सफॉर्मर) नादुरुस्त असल्याचे निदर्शनास आले आहे, हे खरे आहे काय,

(२) असल्यास, उच्च दाब वितरण प्रणालीच्या कामास विलंब झाला असूनही नादुरुस्त ट्रान्सफॉर्मर बसविण्यात आल्याने शेतकऱ्यांना विविध संकटांना सामोरे जावे लागल्याने शेतकरी त्रस्त असून सदर नादुरुस्त ट्रान्सफॉर्मर त्वरित बदलून देण्याबाबत स्थानिक लोकप्रतिनिधी यांनी अधीक्षक अभियंता, महावितरण, बीड यांना दिनांक २७ डिसेंबर, २०२१ रोजी वा त्यासुमारास व उर्जा मंत्री यांना दिनांक ०४ जानेवारी, २०२२ रोजी वा त्यासुमारास निवेदनाद्वारे मागणी केली होती, हे ही खरे आहे काय,

(३) असल्यास, उक्त प्रकरणी शासनाने चौकशी करून नादुरुस्त ट्रान्सफॉर्मर बदलून देण्याबाबत कोणती कार्यवाही केली वा करण्यात येत आहे,

(४) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत ?

डॉ. नितिन राऊत : (१) होय हे खरे आहे.

केज मतदार संघामध्ये महावितरण कंपनीव्दारे १२०३ रोहित्रे उच्चदाब वितरण प्रणाली योजनेअंतर्गत कार्यान्वित केले आहेत. त्यापैकी ७३ रोहित्रे नादुरुस्त असून, १९ रोहित्रे बदलण्यात आले आहेत. उर्वरित ५४ नादुरुस्त रोहित्रे बदलण्याचे काम प्रगतीपथावर आहे.

(२) होय हे खरे आहे. ५४ नादुरुस्त रोहित्रे त्वरित बदली करण्याबाबत संबंधित कंत्राटदार यांना निर्देशित करण्यात आले आहे.

(३) महावितरणव्दारा घेण्यात येणाऱ्या साप्ताहिक आढावा बैठकीमध्ये उच्चदाब वितरण प्रणाली योजनेअंतर्गत नादुरुस्त रोहित्रांचा तपशील संबंधित कंत्राटदार यांना देऊन ते लवकरात लवकर दुरुस्त करण्याच्या सूचना दिल्या जातात. तसेच अधीक्षक अभियंता, बीड यांनीही दि. ०१.०२.२०२२ च्या पत्रान्वये मे. व्होल्टास प्रा. लि., मुंबई यांना लवकरात लवकर नादुरुस्त रोहित्रे बदलणे बाबत निर्देश दिलेले आहेत.

(४) प्रश्न उद्भवत नाही.

**खैरगांव दे (ता. केळापूर, जि. यवतमाळ) येथील ठक्करबाप्पा
योजनेअंतर्गत मंजूर कामे निकृष्ट दर्जाची केल्याबाबत**

(२६) * ४३२६५ श्री.संजिवरेड्डी बोदकुरवार (वणी), डॉ.अशोक उईके (राळेगाव) : सन्माननीय आदिवासी विकास मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

(१) खैरगांव दे. (ता.केळापुर, जि.यवतमाळ) येथील ठक्करबाप्पा योजनेचे सन २०१७-२०१८ व २०१९-२०२० या वर्षांमध्ये मंजूर करण्यात आलेली विकास कामे निकृष्ट दर्जाची असून काही ठिकाणची कामे न करताच निधी मंजूर करण्यात आल्याची बाब दिनांक २० ऑक्टोबर, २०२१ रोजी वा त्यासुमारास निदर्शनास आली आहे, हे खरे आहे काय,

(२) असल्यास, सदर ग्रामपंचायतीत विकास कामांना प्राप्त निधीच्या खर्चाची तपशीलवार माहिती देखील उपलब्ध नसल्याचे निदर्शनास आले, हे ही खरे आहे काय,

(३) असल्यास, उक्त प्रकरणी शासनाने चौकशी केली आहे काय, चौकशीत काय निष्पन्न झाले त्याअनुषंगाने संबंधित दोषीवर कोणती कारवाई केली वा करण्यात येत आहे,

(४) नसल्यास, विलबांची कारणे काय आहेत ?

अॅड. के.सी.पाडवी : (१) हे खरे नाही.

खैरगांव दे. (ता. केळापूर, जि. यवमताळ) येथे सन २०१७-१८ मध्ये ठक्कर बाप्पा आदिवासी वस्ती सुधारणा योजनेअंतर्गत समाज मंदिराचे रु. ६.०० लक्षाचे बांधकाम मंजूर करण्यात आलेले होते. सदर बांधकामाचे काम जि. प. बांधकाम विभाग क्र. ०१, यवतमाळ यांचेमार्फत पूर्ण करण्यात आलेले असून समाज मंदिराचे बांधकाम उत्तम गुणवत्ता राखून पूर्ण करण्यात आलेले आहे. सदरस्थितीत इमारत चांगल्या स्थितीत असून इमारत ग्रामपंचायतीकडे हस्तांतरीत करण्यात आलेली आहे.

तसेच, सन २०१८-१९ व २०१९-२० मध्ये सदर गावामध्ये ठक्कर बाप्पा आदिवासी वस्ती सुधारणा योजनेअंतर्गत कोणतेही काम मंजूर करण्यात आलेले नाही.

(२) हे खरे नाही.

समाज मंदिराचे काम ठक्कर बाप्पा आदिवासी वस्ती सुधारणा योजनेअंतर्गत पूर्ण झाले असल्याची नोंद ग्रामपंचायत नमुना क्र. ८ मध्ये घेण्यात आलेली आहे. तसेच, सदर कामाच्या निधी व खर्चाचा तपशिल जिल्हा परिषद बांधकाम विभाग क्र. ०१, यवतमाळ यांचे विभागीय रेकॉर्ड पंजीमध्ये उपलब्ध आहे.

(३) व (४) प्रश्न उद्भवत नाही.

**शासकीय आश्रमशाळेतील विद्यार्थ्यांसाठी नाईट ड्रेस
खरेदीच्या निविदेत झालेला गैरव्यवहार**

(२७) * ३९४५४ श्री.रत्नाकर गुट्टे (गंगाखेड) : सन्माननीय आदिवासी विकास मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

(१) आदिवासी विभागातील स्वेटर खरेदी प्रकरणातील गैरव्यवहाराचे प्रकरण निदर्शनास आलेले असतानाच नाईट ड्रेस खरेदी प्रकरणी देखील कोटयवधी

रूपयांचा प्रस्ताव सन २०१४ मध्ये वा त्या दरम्यान शासनास सादर करण्यात येऊन नाईट ड्रेस खरेदीकरिता रूपये २२ कोटी १६ लाख रूपयांचा खर्च गृहीत धरून केवळ ई-निविदा काढण्यास शासन स्तरावरून मान्यता देण्यात आली होती, हे खरे आहे काय,

(२) असल्यास, आयुक्त, आदिवासी विभाग यांना प्रचलित नियमानुसार केवळ ५० लाख रूपये या मर्यादेपर्यंत खरेदीचे अधिकार असताना तत्कालीन प्रभारी आयुक्त, श्री.बाजीराव जाधव यांनी शासनाची कोणतीही मान्यता न घेता सन २०१४-१५ चे आर्थिक वर्ष संपण्यापूर्वी म्हणजेच दिनांक २७ मार्च, २०१५ रोजी वा त्या सुमारास श्री महालक्ष्मी ट्रेसेस अँड टेलरिंग फर्म या कंपनीस स्वतःच्या अधिकारात खरेदीचे आदेश दिले होते, हे ही खरे आहे काय,

(३) असल्यास, आदिवासी विभागातील यापूर्वीच्या स्वेटर खरेदी प्रकरणात झालेल्या गैरव्यवहारात श्री.बाजीराव जाधव यांचा सहभाग असल्याची बाब यापूर्वी निदर्शनास आली होती, हे ही खरे आहे काय,

(४) असल्यास, श्री.बाजीराव जाधव यांच्यानंतर सदरहू पदावर नियुक्त झालेल्या श्रीमती सोनाली पोंक्षे यांनीही या नियमबाह्य खरेदीची बाब शासनाच्या निदर्शनास न आणता या खरेदीसंदर्भातील २२ कोटी रूपयांची देयके शासनाच्या मंजूरीविना आपल्याच अधिकारात मंजूर करून सदरहू कंपनीस अदा केली आहेत, हे ही खरे आहे काय,

(५) असल्यास, उक्त प्रकरणी संबंधित अधिकारी यांची भूमिका संशयास्पद असल्याने सदर प्रकरणाची सखोल चौकशी करून श्री.बाजीराव जाधव व श्रीमती सोनाली पोंक्षे यांचेवर कारवाई करण्याबाबत तसेच अपहाराची रक्कम संबंधितांकडून व्याजासहीत वसूल करण्याबाबत शासनाने कोणती कार्यवाही केली वा करण्यात येत आहे,

(६) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत ?

अॅड. के.सी.पाडवी : (१) शासकीय आश्रमशाळेतील विद्यार्थ्यांना रु. २२.१६ कोटी इतक्या अपेक्षित किंमतीचे तयार नाईट ड्रेस ई-निविदा प्रक्रिया राबवून खरेदी करणेसाठी दिनांक ३० जुलै, २०१४ रोजी शासन मान्यता देण्यात आलेली आहे.

(२) अशंत: खरे आहे.

दिनांक ३० जुलै, २०१४ रोजी देण्यात आलेल्या शासन मान्यतेनुसार प्रस्तूत ई- निविदा प्रक्रिया राबविण्यात आली आहे. मात्र, दिनांक १६ सप्टेंबर,

२०१३ रोजीच्या शासन निर्णयातील तरतूदीनुसार रु. ५०.०० लक्ष पेक्षा अधिक रकमेच्या खरेदीस शासनाची वित्तीय मान्यता घेणे आवश्यक असतांना देखील तत्कालिन आयुक्त, आदिवासी विभाग, नाशिक यांनी शासनाची वित्तीय मान्यता घेतली नाही.

सदर प्रकरणी प्राथमिक चौकशी करण्याबाबत विभागीय आयुक्त, नाशिक विभाग, नाशिक यांना दिनांक ०६ फेब्रुवारी, २०१७ रोजीच्या अ. शा. पत्रान्वये कळविण्यात आलेले आहे.

(३) हे खरे नाही.

आदिवासी विकास विभागामार्फत स्वेटर खरेदी करण्यात आलेली नाही. (४), (५) व (६) तत्कालिन आयुक्त, आदिवासी विकास, नाशिक यांनी शासकीय आश्रमशाळेतील विद्यार्थ्यांना नाईट ड्रेस पुरवठा करणेसाठी दिनांक २७ मार्च, २०१५ रोजी पुरवठा आदेश निर्गमित केले होते. त्यानुसार पुरवठादार संस्थेने विहित वेळेत मालाचा पुरवठा केलेला आहे. पुरवठा आदेश व करारनाम्यातील अटी व शर्तीनुसार देयके अदा करण्यात आलेली आहेत.

राज्यातील दिव्यांग शाळांमधील शिक्षक व शिक्षकेत्तर कर्मचाऱ्यांना मासिक वेतन वेळेत अदा करण्याबाबत

(२८) * ३७८६२ श्री.सुनील राणे (बोरीवली), डॉ.भारती लव्हेकर (वर्सोवा) :

सन्माननीय सामाजिक न्याय मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

(१) समाजकल्याण विभागांतर्गत येणाऱ्या अनुदानित दिव्यांग व निवासी शाळांमधील शिक्षक व शिक्षकेत्तर कर्मचाऱ्यांना शासनाच्या अनुदानातून वेतन दिले जाते, हे खरे आहे काय,

(२) असल्यास, सदरहू दिव्यांग शाळांमधील एक हजारांहून जास्त शिक्षक व शिक्षकेत्तर कर्मचाऱ्यांना माहे ऑक्टोबर, २०२१ पासूनचे मासिक वेतन आजमितीस मिळाले नसल्यामुळे सदरहू कर्मचाऱ्यांना आर्थिक समस्या निर्माण होत आहे, हे खरे आहे काय,

- (३) असल्यास, सदरहू दिव्यांग शाळांमधील कर्मचाऱ्यांचे प्रलंबित वेतन विनाविलंब अदा करण्यासंदर्भात शिक्षक भारती संघटनेच्या दिव्यांग विभागाने मा.मुख्यमंत्री, मा.सामाजिक न्याय मंत्री तसेच प्रशासनाकडे माहे डिसेंबर, २०२१ मध्ये वा त्यादरम्यान पत्राद्वारे मागणी केली आहे, हे ही खरे आहे काय,
- (४) असल्यास, उक्त प्रकरणी शासनाने चौकशी करून संबंधित कर्मचाऱ्यांना मासिक वेतन अदा करण्याबाबत कोणती कार्यवाही केली वा करण्यात येत आहे,
- (५) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत ?

श्री. धनंजय मुंडे : (१) होय, हे खरे आहे.

(२) हे खरे नाही.

(३) संबंधित संघटनेचे वेतनाबाबत कोणतेही पत्र या कार्यासनात आढळून येत नाही.

(४) प्रश्न उद्भवत नाही.

(५) प्रश्न उद्भवत नाही.

**महात्मा ज्योतिबा फुले संशोधन व प्रशिक्षण संस्थेच्या निधीचा
विनियोग उद्दिष्टांपेक्षा अन्य कारणासाठी केल्याबाबत**

- (२९) * ३७६५६ श्री.देवेन्द्र फडणवीस (नागपूर दक्षिण पश्चिम), श्री.चंद्रकांत (दादा) पाटील (कोथरुड), श्री.सुधीर मुनगंटीवार (बल्लारपूर), श्री.राधाकृष्ण विखे-पाटील (शिर्डी), श्री.राम कदम (घाटकोपर पश्चिम), श्री.रवि राणा (बडनेरा), श्री.समीर कुणावार (हिंगणघाट), श्री.दिपक चव्हाण (फलटण) : सन्माननीय इतर मागास बहुजन कल्याण मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-
- (१) महात्मा ज्योतिबा फुले संशोधन व प्रशिक्षण संस्थेसाठी (महाज्योती) मंजूर करण्यात आलेला निधी बार्टी, सारथी या संस्थांप्रमाणे मुख्यत्वेकरून मागासवर्गीय घटकांतील विद्यार्थ्यांना शैक्षणिक दृष्ट्या सक्षम करणे, शिक्षण व संशोधनासाठी सवलती देणे सामाजिक, शैक्षणिक, आर्थिक विकास, संशोधन, रोजगारभिमुखता वृद्धी, कौशल्यविकास, स्वयंरोजगार, ग्रामीण विकास, शेतीविकास, व्यक्तिमत्त्व विकास, स्पर्धात्मकता विकास, सामाजिक ऐक्य व सलोखा इत्यादी क्षेत्रांमधील

विविध उपक्रम यावर खर्च करणे अपेक्षित असताना, तो तसा न करता शेतकऱ्यांना करडई बियांसाठी सरसकट अनुदान देण्यावर खर्च करण्यात आला आहे, हे खरे आहे काय,

(२) असल्यास, सदर संस्थेचे अध्यक्ष असलेले, मा मंत्री, इतर मागास बहुजन कल्याण विभाग यांच्या मतदारसंघात सुमारे १६००० शेतकऱ्यांना करडई बियांसाठी प्रत्येकी २२०० रुपये प्रमाणे साडेतीन कोटी रुपयांचे वाटप उद्दिष्टांपेक्षा अन्य कारणांसाठी करण्यात आले आहे, हे खरे आहे काय,

(३) असल्यास, शेतकऱ्यांसाठी स्वतंत्र कृषी विभाग व अनेक योजना असताना महाज्योती संस्थेच्या माध्यमातून एखाद्या विशिष्ट मतदार संघात निधीचे वाटप करणे अनुचित असल्यामुळे सदर अनुदान वाटपाबाबत शासनाने चौकशी करून संबंधित दोषींवर कोणती कारवाई केली वा करण्यात येत आहे, तसेच सदर अनुदान वाटप रद्द करण्याबाबत कोणती कार्यवाही केली वा करण्यात येत आहे,

(४) असल्यास, उक्त संस्थेच्या स्थापनेपासून या संस्थेची विभागीय कार्यालय अद्यापही सुरु झालेली नाहीत राज्यात विविध कार्यालये सुरु करण्याबाबत शासनाने कोणती उपाययोजना केली वा करण्यात येत आहे,

(५) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत ?

श्री. विजय वडेटीवार : (१) व (२) हे अशत: खरे आहे.

महाज्योतीच्या (Memorandum of Association) उद्दिष्ट क्र. २१, ७८ व १०३ नुसार शेतकऱ्यांना आर्थिक विकासाकरीता शेती विषयक प्रकल्प राबविणे, मार्केटिंग व निर्यात वाढ इत्यादीचा समावेश करण्यात आला आहे.

त्यानुसार तेलबिया उत्पादन, प्रक्रिया व विपणन प्रकल्प पथदर्शी स्वरूपात राबविण्यात येत आहे. महाज्योती संस्थेमार्फत ऑनलाईन नोंदणी केलेल्या शेतकऱ्यांना केंद्र शासनाच्या आय.सी.एम.आर. हैद्राबाद तसेच कृषी विद्यापीठ, राहुरी व कृषी पिढ्यापीठ, परभणी यांच्याकडून खरेदी करून शेतकऱ्यांना तेलबीयांचे वाटप करण्यात आले आहे.

शेतकऱ्यांना तेलबिया उत्पादनात प्रोत्साहन म्हणून ७ जिल्ह्यात ६९४९ शेतकऱ्यांना एकूण ५२२.२८ क्विंटल बियाणे मोफत वाटण्यात आले आहे.

(३) प्रश्न उद्भवत नाही

(४) महाज्योतीने औरंगाबाद व नाशिक येथे प्रादेशिक कार्यालये सुरु केले असून पुणे व रत्नागिरी येथील प्रादेशिक कार्यालय सुरु करण्याबाबत कार्यवाही करण्यात येत आहे.

(५) प्रश्न उद्भवत नाही

**जोगेश्वरी क्षेत्रातील आरे वसाहतीमध्ये मातोश्री वृद्धाश्रम
योजनेतर्गत वृद्धाश्रम उभारण्याबाबत**

(३०) * ४२६१० श्री.रविंद्र वायकर (जोगेश्वरी पूर्व) : सन्माननीय सामाजिक न्याय मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

(१) राज्य शासनाकडून राज्यातील ज्येष्ठ नागरिकांकरिता संजय गांधी निराधार निवृत्तीवेतन योजना, ज्येष्ठ नागरिक ओळखपत्र, राज्य परिवहन बस भाड्यात सवलत, श्रावणबाळ सेवा राज्य निवृत्ती योजना, इंदिरा गांधी राष्ट्रीय वृद्धापकाळ निवृत्ती वेतन योजना, इ. विविध योजना राबविल्या जात असून कौटुंबिक कलह, जागेचा प्रश्न अशा विविध कारणस्तव ज्येष्ठ नागरिकांना त्यांच्या हक्काच्या निवाऱ्यापासून वंचित करण्यात येत असल्यामुळे त्यांच्या उदरनिर्वाहाचा व पालनपोषणाचा प्रश्न सोडविण्याच्या अनुषंगाने राज्य शासनामार्फत मातोश्री वृद्धाश्रम योजना राबविण्यात येत आहे, हे खरे आहे काय,

(२) असल्यास, मुंबई उपनगरात राज्य शासनाचे एकही वृद्धाश्रम नसल्याने जोगेश्वरी क्षेत्रातील आरे वसाहतीमधील तबेलेधारकांना तबेल्यांसाठी व निवासासाठी ज्याप्रमाणे जागा उपलब्ध करून देण्यात आली आहे, त्याचप्रमाणे या ठिकाणी राज्य शासनाकडून राबविण्यात येणाऱ्या मातोश्री वृद्धाश्रम योजनेतर्गत एक वृद्धाश्रम उभारण्याची मागणी स्थानिक लोकप्रतिनिधींनी पालकमंत्री, मुंबई उपनगर यांचेकडे माहे जानेवारी, २०२२ मध्ये वा त्या दरम्यान लेखी निवेदनाद्वारे केली आहे, हे खरे आहे काय,

(३) असल्यास, सदरहू निवेदनाच्या अनुषंगाने जागा उपलब्ध करून वृद्धाश्रम उभारण्याबाबत शासनाने कोणती कार्यवाही केली वा करण्यात येत आहे,

(४) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत ?

श्री. धनंजय मुंडे : (१) होय, हे खरे आहे

(२) व (३) स्थानिक लोकप्रतिनिधींचे सदर विषयाचे लेखी निवेदन पालकमंत्री, उपनगर यांचेमार्फत या विभागाकडे अद्याप प्राप्त झालेले नाही. या विभागाकडे निवेदन प्राप्त झाल्यास मा. विधानसभा सदस्य यांच्या मागणीवर नियमानुसार पुढील कार्यवाही करण्यात येईल.

(४) प्रश्न उद्भवत नाही.

**महाजनकोत 'कॉर्पोरेट कम्युनिकेशन सरव्यवस्थापक' पदी
 नियमबाह्य नेमणूक करण्यात आल्याबाबत**

(३१) * ४३२७७ श्री.मोहन मते (नागपूर दक्षिण) : सन्माननीय ऊर्जा मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

(१) महाजनकोने 'कॉर्पोरेट कम्युनिकेशन सरव्यवस्थापक' पदासाठी माहे जून २०२१ मध्ये वा त्यादरम्यान जाहिरात दिली असून सदरहु पदासाठी उमेदवार पदव्युत्तर पदवी किंवा जनसंवादात पदविका उत्तीर्ण, सरकारी/खाजगी क्षेत्रातील संबंधित क्षेत्राचा १५ वर्षांचा अनुभव, तसेच हजारपेक्षा जास्त कर्मचारी असलेल्या मोठ्या प्रतिष्ठीत संस्थेमध्ये जनसंपर्क/कॉर्पोरेट कम्युनिकेशन व्यवस्थापन हाताळण्याचा अनुभव अशा पात्रता निर्धारित करण्यात आल्या होत्या, हे खरे आहे काय,

(२) असल्यास, सदरहु कंपनीने उक्त पात्रतेचे निकष परिपूर्ण न करणाऱ्या उमेदवारास नियमबाह्य पद्धतीने नेमणूक केल्याची बाब दिनांक १० फेब्रुवारी, २०२२ रोजी वा त्या सुमारास निदर्शनास आली, हे ही खरे आहे काय,

(३) असल्यास, उक्त प्रकरणी शासनाने चौकशी केली आहे काय, चौकशीत काय निष्पन्न झाले, त्याअनुषंगाने संबंधित दोषी अधिकाऱ्यांवर कोणती कारवाई केली वा करण्यात येत आहे,

(४) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत ?

डॉ. नितिन राऊत : (१) महाराष्ट्र राज्य विद्युत मंडळ सूत्रधारी कंपनीतर्फे महाव्यवस्थापक (सांघिक नियोजन आणि माध्यम व्यवस्थापन) हया पदावर दोन वर्षे कंत्राटी कालावधी करिता सरळसेवा प्रवेशाव्दारे अथवा प्रतिनियुक्तीने भरण्याकरिता दि.२९.६.२०२१ रोजी जाहिरात प्रसिध्द करण्यात आली होती.

जाहिरातीच्या प्रतिसादात वाढ होण्याच्या दृष्टीने तद्नंतर पुर्वावश्यक्यतेत बदल करून दि.१८.०८.२०२१ अन्वये शुध्दीपत्रक देखील निर्गमित करण्यात आले आहे.

(२) सदर पदासाठी विहित केलेली अर्हता व अनुभव धारण करित असलेल्या एकूण ११ उमेदवारांचे अर्ज प्राप्त झाले व पडताळणी अंती त्यापैकी ५ उमेदवार पात्र आढळून आले. या ५ पैकी वैयक्तिक मुलाखतीसाठी उपस्थित असलेल्या ४ उमेदवारांच्या सक्षम निवड समितीने घेतलेल्या वैयक्तिक मुलाखत परिक्षेत गुणानुक्रमे निवडीसाठी पात्र ठरलेल्या उमेदवाराची तात्पुरत्या स्वरूपात २ वर्षांच्या कालावधीसाठी निवड करण्यात आली.

(३) व (४) प्रश्न उद्भवत नाही.

महाराष्ट्र राज्य वीज वितरण महामंडळाकडून बेकायदेशीरपणे जनसंपर्क कंपनीची नियुक्ती केल्याबाबत

(३२) * ४३३२२ श्री.अतुल भातखळकर (कांदिवली पूर्व), श्री.सुनील राणे (बोरीवली) : सन्माननीय ऊर्जा मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

(१) राज्यातील तीन शासकीय वीज कंपन्यांवर ५० हजार कोटीचे कर्ज असताना, त्यांच्यावर नियंत्रण ठेवणाऱ्या महाराष्ट्र राज्य वीज वितरण महामंडळाकडून बेकायदेशीरपणे जनसंपर्क कंपनीची नियुक्ती करण्यात आल्याचे माहे फेब्रुवारी, २०२२ मध्ये वा त्यादरम्यान निदर्शनास आले आहे, हे खरे आहे काय,

(२) असल्यास, कोणतीही निविदा प्रक्रिया न राबवता दरमहा २४ लाखांचे थेट कंत्राट देण्यात आले आहे, हे ही खरे आहे काय,

(३) असल्यास, उक्त प्रकरणी शासनाने चौकशी केली आहे काय, चौकशीत काय निष्पन्न झाले, चौकशीच्या अनुषंगाने जनसंपर्कासाठी स्वतंत्र अशी मोठ्या प्रमाणात यंत्रणा असताना सुद्धा बेकायदेशीरपणे जनसंपर्क कंपनीची नियुक्ती करणाऱ्या संबंधित दोषींवर कोणती कारवाई केली वा करण्यात येत आहे,

(४) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत?

डॉ. नितिन राऊत : (१), (२) व (३) सामान्य प्रशासन विभागाच्या दि.१६.०३.२०२० च्या शासन निर्णयान्वये शासनाच्या विविध विभागांच्या योजनांसाठी प्रसिध्दी तसेच जाहिरात विषयक कार्ये पार पाडण्यासाठी जाहिरात संस्थांची सूची निर्गमित करण्यात आली. सदर सूची तयार करण्यासाठी माहिती व जनसंपर्क महासंचालनालयाने ई-निविदा पध्दतीने जाहिरात क्षेत्रातील विशिष्ट अनुभव व व्यवसायिक अर्हता प्राप्त जाहिरात संस्थांकडून ई-निविदा मागविल्या होत्या. सदर निविदांच्या छाननीअंती पात्र ठरलेल्या व महासंचालनालयाने शिफारस केल्यानुसार सूची तयार करण्यात आली आहे.

महाराष्ट्र राज्य विद्युत मंडळ सूत्रधारी कंपनीमार्फत त्याच धर्तीवर महावितरण, महापारेषण, महानिर्मिती व महाऊर्जा अभिकरण या कंपन्यांसाठी सोशल मिडिया रिलेशनशिप साठीच्या कामाकरीता एजन्सी नियुक्ती करण्याकरीता चारही कंपन्यांचे प्रतिनिधित्व असलेली समिती दि. १४.०६.२०२१ अन्वये गठीत करण्यात आली. सामान्य प्रशासन विभागाच्या दि. १६.०३.२०२० च्या शासन निर्णयान्वये Digital, Web and Social Media च्या कामकाजासाठी सुचिबद्ध केलेल्या श्रेणी अ मधील ४ व श्रेणी ब मधील १२ अशा एकूण १६ संस्थांना सदर समितीसमोर सादरीकरण करण्याकरीता निमंत्रित करण्यात आले होते. त्यापैकी ५ संस्थांनी दि. ३०.११.२०२१ पर्यंत या दिलेल्या मुदतीत प्रस्ताव सादर केले. निवड समितीने निर्धारित केलेल्या निकषानुसार (७०% गुणवत्ता आणि ३०% दर) प्राप्त गुण विचारात घेऊन M/s. PR Professional या संस्थेची महाराष्ट्र राज्य विद्युत मंडळ सूत्रधारी कंपनीमार्फत महावितरण, महापारेषण, महानिर्मिती व महाऊर्जा अभिकरण या कंपन्यांसाठी सामाजिक माध्यम संस्था म्हणून दि.२०.१२.२०२१ च्या पत्रान्वये दि.०१.०१.२०२२ ते दि. ३१.१२.२०२२ या कालावधीसाठी नियुक्ती करण्यात आली आहे.

(४) प्रश्न उद्भवत नाही.

हिंगोली जिल्हयातील समाजकल्याण विभागाच्या विजाभज, इमाव व विमाप्र प्रवर्गातील विद्यार्थी शिष्यवृत्तीपासून वंचित असल्याबाबत

(३३) * ४१९४१ श्री.तान्हाजी मुटकुळे (हिंगोली) : सन्माननीय इतर मागास बहुजन कल्याण मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

(१) हिंगोली जिल्हयातील समाजकल्याण विभागात विजाभज, इमाव व विमाप्र प्रवर्गातील विद्यार्थ्यांचे हजारो अर्ज महाविद्यालयीन स्तरावर प्रलंबित असल्याने बहुतांश विद्यार्थी शिष्यवृत्तीपासून वंचित राहत असल्याचे माहे जानेवारी, २०२२ मध्ये वा त्यादरम्यान निदर्शनास आले, हे खरे आहे काय,

(२) असल्यास, समाजकल्याण विभागाच्या वतीने महाविद्यालयांना देण्यात आलेली मुदत संपल्यानंतरही पुन्हा वाढवून देण्याची सर्वसाधारण कारणे काय आहेत,

(३) असल्यास, ज्या विद्यार्थ्यांनी अर्ज केले त्या विद्यार्थ्यांना त्याच शैक्षणिक वर्षात शिष्यवृत्ती मिळण्यासाठी शासनाने कोणती कार्यवाही केली वा करण्यात येत आहे,

(४) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत ?

श्री. विजय वडेटीवार : (१) अशत: खरे आहे.

सन २०१९-२० या आर्थिक वर्षात विजाभज, इमाव व विमाप्र प्रवर्गातील ४०५७ विद्यार्थ्यांनी अर्ज केला त्यापैकी ३९८८ इतक्या विद्यार्थ्यांना शिष्यवृत्ती मंजूर केली असून महाविद्यालय स्तरावर २४७ अर्ज प्रलंबित आहेत.

तसेच सन २०२०-२१ या आर्थिक वर्षात विजाभज, इमाव व विमाप्र प्रवर्गातील ३८७१ विद्यार्थ्यांनी अर्ज केला त्यापैकी ३८५७ इतक्या विद्यार्थ्यांना शिष्यवृत्ती केली असून महाविद्यालय स्तरावर १८१ अर्ज प्रलंबित आहेत.

(२) कोविड-१९ च्या पार्श्वभूमीत विद्यार्थी शिष्यवृत्ती पासून वंचित राहू नयेत म्हणून विद्यार्थ्यांना महाडीबीटी प्रणालीवर अर्ज करण्यास मुदत वाढ देण्यात आली आहे.

- (३) सन २०२१-२२ या आर्थिक वर्षात मॅट्रिकोत्तर शिष्यवृत्तीसाठी राज्य योजनांतर्गत अर्थसंकल्पीत केलेल्या १०० टक्के निधी (रु.१४६४ कोटी) वितरीत करण्यात आला आहे. तसेच हिवाळी अधिवेशनात रु. १२६० कोटी पुरवणी मागणी मंजूर करण्यात आली असून सदर निधी वितरीत करण्याची कार्यवाही सुरु आहे.
- (४) प्रश्न उद्भवत नाही.

राज्यातील साखर कारखान्यांनी शेतकऱ्यांची एफ.आर.पी थकविल्याबाबत

(३४) * ४२५४५ श्री.शिरीष चौधरी (रावेर) : सन्माननीय सहकार मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

- (१) राज्यातील ऊस उत्पादक शेतकऱ्यांना चालू हंगामातील स्वस्त व किफायतशीर दर (एफ.आर.पी) देणाऱ्या साखर कारखान्यांची यादी जाहीर करण्यात आली असल्याचे माहे दिनांक २१ जानेवारी, २०२२ रोजी व त्यासुमारास निदर्शनास आले आहे हे खरे आहे काय,
- (२) असल्यास, त्यात एफ.आर.पी. थकविणाऱ्या लाल यादीतील आतापर्यंत ५५ पेक्षा अधिक साखर कारखान्यांची नावे या यादीत समाविष्ट करण्यात आली आहेत, हे ही खरे आहे काय,
- (३) असल्यास, या संदर्भात चौकशीकरून शासनाने या थकबाकीदार साखर कारखान्यांकडून एफ.आर.पी. शेतकऱ्यांना मिळवून देण्याबाबत कोणती कार्यवाही केली वा करण्यात येत आहे,
- (४) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत ?

श्री. शामराव ऊर्फ बाळासाहेब पाटील : (१) होय, हे खरे आहे.

(२) होय, हे खरे आहे.

दिनांक १९/०१/२०२२ रोजी साखर आयुक्तालयाने प्रसिध्द केलेल्या परीपत्रकानुसार दिनांक १५/०१/२०२२ अखेर ६०% पेक्षा कमी एफआरपी अदा केलेल्या ५५ साखर कारखान्यांचा समावेश लाल यादीत करण्यात आलेला आहे.

(३) हंगाम २०२१-२२ मध्ये ज्या कारखान्यांनी ऊस पुरवठादार शेतकऱ्यांची एफआरपी थकीत ठेवली आहे, त्या कारखान्यांची संबंधित प्रादेशिक सहसंचालक (साखर) यांच्या स्तरावर नियमित सुनावणीची कार्यवाही चालू आहे.

प्रादेशिक सहसंचालक (साखर) यांचे कार्यालयाकडून प्रस्तावित करण्यात आलेल्या २८ साखर कारखान्यांना आरआरसीच्या नोटीसा निर्गमित करण्यात आलेल्या आहेत. या २८ साखर कारखान्यांची दिनांक ०२/०३/२०२२ रोजी साखर आयुक्तालयात सुनावणी निश्चित करण्यात आलेली आहे.

(४) प्रश्न उद्भवत नाही.

**किन्हाळा, अरततोडी, गांधीनगर व लाडज, (ता.देसाईगंज,
जि.गडचिरोली) गांवाचा पुनर्वसन आराखडा तयार करण्याबाबत**

(३५) * ४२३०५ श्री.कृष्णा गजबे (आरमोरी) : सन्माननीय मदत व पुनर्वसन मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

(१) किन्हाळा, अरततोडी, गांधीनगर व लाडज, (ता. देसाईगंज, जि. गडचिरोली) या नदि काठावरील गावांचे सन १९९४ मध्ये नविन गावठाणात पुनर्वसन करतांना योग्य पुनर्वसन आराखडा तयार न केल्याने नागरीकांना २१ मुलभुत नागरी सुविधांपासुन वंचीत रहावे लागत असल्याचे माहे फेब्रुवारी, २०२२ मध्ये वा त्यादरम्यान निदर्शनास आली, हे खरे आहे काय,

(२) असल्यास, उक्त पुनर्वसन गावांचा योग्य पुनर्वसन आराखडा तयार करून नागरीकांना पुनर्वसन कायदयानुसार २१ मुलभुत नागरी सुविधा पुरवविण्याबाबत स्थानिक लोकप्रतिनिधी यांनी दिनांक १६ ऑक्टोबर, २०२१ रोजी वा त्यासुमारास मा. मंत्री महोदयांकडे निवेदनाव्दारे मागणी केल्याचे निदर्शनास आले आहे, हे ही खरे आहे काय,

(३) असल्यास, उक्त निवेदनाच्या अनुषंगाने शासनाने कोणती कार्यवाही केली वा करण्यात येत आहे,

(४) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत ?

श्री. विजय वडेटीवार : (१), (२) व (३) होय, हे अशंत: खरे आहे.

सन १९८२ मध्ये मौजा लाडज, ता. ब्रह्मपुरी या बाधित गावाचे पुनर्वसन मौजा गांधीनगर, ता. देसाईगंज येथे करण्यात आले असून या गावास एकुण १६ नागरी सुविधा पुरविण्यात आल्या आहेत. तसेच सन १९९४ मध्ये मौजा

किन्हाळा व मौजा अरततोंडी, ता.देसाईगंज या गावाचे पुनर्वसन करण्यात आले असून या गावास प्रत्येकी ११ नागरी सुविधा पुरविण्यात आल्या आहे. महाराष्ट्र प्रकल्प बाधित व्यक्तींचे पुनर्वसन अधिनियम, १९९९ नुसार पुनर्वसित गावठाणास १८ नागरी सुविधा देय आहेत. मा. लोकप्रतिनिधी यांच्याकडून प्राप्त निवेदनाच्या अनुषंगाने जिल्हाधिकारी, गडचिरोली यांच्याकडून चौकशी करण्यात येत आहे.

(४) प्रश्न उद्भवत नाही.

**रुपा इन्फोटेक अँड इन्फ्रास्ट्रक्चर कंपनीस एमआयडीसी क्षेत्रातील
अतिरिक्त भूखंड नियमबाह्यरित्या वाटप केल्याबाबत**

(३६) * ३९३२१ श्रीमती सरोज आहिरे (देवळाली) : सन्माननीय उद्योग मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

(१) महाराष्ट्र औद्योगिक विकास महामंडळाकडे रुपा इन्फोटेक अँड इन्फ्रास्ट्रक्चर कंपनीने त्यांचे उद्योग विस्ताराकरिता अतिरिक्त भूखंडाची मागणी केली होती, हे खरे आहे काय,

(२) असल्यास, कंपनीच्या मागणीनुसार महामंडळाने आपल्या दिनांक ३ जून, २०१४ व २६ सप्टेंबर, २०१६ च्या बैठकीत मुख्य कार्यकारी अधिकारी (मुख्यालय) व सहमुख्य अधिकारी यांनी निर्णय घेऊन, जनरल-३१ मधील ८३०७ चौ. मीटरचा भूखंड वितरित केला असल्याचे दिनांक ११ ऑगस्ट, २०२० रोजी वा त्यासुमारास निदर्शनास आले आहे, हे ही खरे आहे काय,

(३) असल्यास, सदर रुपा इन्फोटेक अँड इन्फ्रास्ट्रक्चर कंपनीने उद्योग विस्ताराच्या नावाखाली भूखंड घेऊन त्याद्वारे त्याठिकाणी कोणताही उद्योग व्यवसाय न करता नियमबाह्यपणे युनिटची खरेदी-विक्री व पोटभाड्याने गैरव्यवहार करून महामंडळाची व शासनाची फसवणूक केली असल्याचेही निदर्शनास आले आहे, हे ही खरे आहे काय,

(४) असल्यास, मूळ भूखंडावरील उद्योगाच्या विस्तारासाठी अतिरिक्त भूखंडाची मागणी करण्यात आली त्यावेळी त्यात नियमबाह्य काम झालेले नसावे याची चौकशी करून तथा शासनास प्रस्ताव सादर करणे बंधनकारक असताना व ती

प्रादेशिक अधिकाऱ्याची जबाबदारी असतांना त्यांनी ती जबाबदारी पार पाडली नसल्यामुळे संबंधित अधिकाऱ्यांविरुद्ध शासनाने कोणती कारवाई केली वा करण्यात येत आहे,

(५) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत ?

श्री. सुभाष देसाई : (१) होय, हे खरे आहे.

(२) हे अंशतः खरे आहे.

मे. रुपा इन्फोटेक आणि इन्फ्रास्ट्रक्चर प्रा. लि. यांची मूळ प्रयोजन आय.टी. पार्क असून त्यांचेकडून उद्योग विस्ताराकरिता प्राधान्य सदराखाली दि.१२/०६/२०१९ रोजी online अर्ज प्राप्त झालेला होता. सदर अर्जावर दि.३१/०७/२०१९ रोजी सह मुख्य कार्यकारी अधिकारी (मा.तं.) यांचे अध्यक्षतेखाली भूखंड वाटप समितीच्या बैठकीमध्ये म.औ.वि.महामंडळाच्या नियमानुसार मे. रुपा इन्फोटेक आणि इन्फ्रास्ट्रक्चर प्रा. लि. यांना क्षेत्र ८३०७ चौ.मी. चा भूखंड उद्योग विस्तारांतर्गत वाटप करणेत आलेला आहे.

(३) हे खरे नाही.

मे. रुपा इन्फोटेक आणि इन्फ्रास्ट्रक्चर प्रा. लि. यांची मूळ प्रयोजन आय.टी. पार्क असून त्यांना म.औ.वि.महामंडळाच्या धोरणानुसार उद्योग विस्तारांतर्गत आय.टी. पार्क साठी भूखंड वाटप करण्यात आला आहे.

सदर भूखंडाचा ताबा दि. १८.०१.२०२२ रोजी तसेच प्राथमिक करारनामा दि. ०२.०३.२०२२ रोजी कार्यान्वित करणेत आलेला आहे. सद्यस्थितीत भूखंड रिकामा आहे.

(४) उद्योग विस्तारांतर्गत मे. रुपा इन्फोटेक आणि इन्फ्रास्ट्रक्चर प्रा. लि. यांना क्षेत्र ८३०७ चौ.मी. च्या भूखंडाचे वाटप महामंडळाच्या नियमानुसार करण्यात आले आहे.

(५) प्रश्न उद्भवत नाही.

**यवतमाळ येथील महाराष्ट्र राज्य सहकारी आदिवासी विकास
महामंडळाच्या उपप्रादेशिक कार्यालयात झालेला गैरव्यवहार**

(३७) * ४११४५ श्री.नामदेव ससाने (उमरखेड) : सन्माननीय आदिवासी विकास मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

- (१) यवतमाळ येथील महाराष्ट्र राज्य सहकारी आदिवासी विकास महामंडळाच्या उपप्रादेशिक कार्यालयात तब्बल ६२ लाख रुपयांचा अपहार झाल्याचे माहे फेब्रुवारी, २०२२ मध्ये वा त्यादरम्यान निदर्शनास आले आहे, हे खरे आहे काय,
- (२) असल्यास, उक्त प्रकरणी शासनाने चौकशी करून संबंधित ११ जणांविरुद्ध गुन्हा नोंदवण्याबाबत कोणती कारवाई केली वा करण्यात येत आहे,
- (३) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत ?

अॅड. के.सी.पाडवी : (१) होय.

- (२) या प्रकरणी लोहारा पोलिसांनी ११ जणांविरुद्ध प्रथम खबर क्रमांक ००१९/२०२० अन्वये कलम ४२०, ४०९, ३४ भा.द.वि. अन्वये गुन्हा दाखल केला आहे. पोलिस निरीक्षक आर्थिक गुन्हे शाखा, यवतमाळ यांच्याकडील जा. क्र. ५७/२०२० दि. ०२/०३/२०२२ च्या अहवालानुसार पोलिस तपास सुरु आहे व संबंधितांवर विभागीय चौकशी सुरु आहे.

(३) प्रश्न उद्भवत नाही.

**राज्यात कोरोना महामारीमुळे मृत्यू झालेल्या नागरिकांच्या
कुटुंबाला ५० हजार रुपयांची मदत देण्याबाबत**

(३८) * ३७६६२ श्री.देवेंद्र फडणवीस (नागपूर दक्षिण पश्चिम), श्री.चंद्रकांत (दादा) पाटील (कोथरुड), श्री.सुधीर मुनगंटीवार (बल्लारपूर), श्री.राधाकृष्ण विखे-पाटील (शिर्डी), श्री.राम कदम (घाटकोपर पश्चिम), श्री.रवि राणा (बडनेरा), श्री.समीर कुणावार (हिंगणघाट), श्री.राहूल कुल (दोंड), श्रीमती श्वेता महाले (चिखली), श्री.चेतन तुपे (हडपसर), श्री.दिपक चव्हाण (फलटण), श्री.कुमार आयलानी (उल्हासनगर), श्री.मोहनराव हंबर्डे (नांदेड दक्षिण), श्री.नानाभाऊ पटोले

(साकोली), श्री.अमिन पटेल (मुंबादेवी), श्री.हिरामण खोसकर (इगतपूरी), श्री.जितेश अंतापूरकर (देगलूर), श्रीमती सुलभा खोडके (अमरावती), श्री.जयकुमार गोरे (माण), श्री.संतोष दानवे (भोकरदन), श्री.प्रशांत ठाकूर (पनवेल), श्रीमती मनिषा चौधरी (दहिसर), श्री.महेश बालदी (उरण), श्री.अमित साटम (अंधेरी पश्चिम), डॉ.भारती लव्हेकर (वर्सोवा), श्री.गणपत गायकवाड (कल्याण पूर्व), श्री.योगेश सागर (चारकोप), श्रीमती मोनिका राजळे (शेवगांव - पाथर्डी), श्री.मंगेश चव्हाण (चाळीसगाव), श्री.समाधान अवताडे (पंढरपूर) :

सन्माननीय मदत व पुनर्वसन मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-
 (१) कोविड-१९ या आजाराने मृत पावलेल्या व्यक्तींच्या निकटतम नातेवाईकांस ५० हजार रुपयांचे सहाय्य मिळण्याबाबतचे आदेश मा.मुख्यमंत्री यांनी प्रशासनास दिले असून अर्थसहाय्य मिळण्यासाठी कमीत कमी कागदपत्रांसह ई-अर्ज दाखल करण्याचे निदेश दिलेले आहेत, हे ही खरे आहे काय,

(२) असल्यास, उक्त अर्ज दाखल करण्यासाठी वेब पोर्टल तयार करण्यात आले असून शासनाच्या आदेशात स्पष्टता नसल्याने तसेच तांत्रिक त्रुटीमुळे अर्ज मंजूर करताना अडचणी येत असल्याने राज्यातील बहुतांशी जिल्ह्यांनी शासनाकडे मार्गदर्शन मागवून अर्जाला मंजूरी देण्याच्या प्रक्रिया थांबविण्यात आल्या आहेत, हे ही खरे आहे काय,

(३) असल्यास, उक्त प्रकरणी ऑनलाईन अर्जाबरोबर ऑफलाईन अर्ज घेण्याबाबतचे निर्देश मा.उच्च न्यायालय, मुंबई यांनी दिले आहे, हे ही खरे आहे काय,

(४) असल्यास, उक्त प्रकरणी शासनाने चौकशी करून, मृत पावलेल्या व्यक्तींच्या निकटतम नातेवाईकांस ५० हजार रुपयांचे आर्थिक सहाय्य देण्याबाबत कोणती कार्यवाही केली वा करण्यात येत आहे,

(५) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत ?

श्री. विजय वडेहीवार : (१) होय, हे खरे आहे.

(२) नाही.

(३) होय, हे खरे आहे. मा.सर्वोच्च न्यायालयाने या योजनेसाठी ऑफलाईन अर्ज देखील विचारात घ्यावेत, असे आदेश दिले आहेत.

(४) व (५) मा.सर्वोच्च न्यायालयाचे रिट याचिका (सिव्हील) क्र.५३९/२०२१ मधील संबंधित अर्ज क्र. ५५४/२०२१ मध्ये दि. ४.१०.२०२१ रोजी दिलेल्या आदेशानुसार

कोव्हीड-१९ संसर्गामुळे मृत्यु झालेल्या व्यक्तींच्या निकट नातेवाईकांस रु.५०,०००/- सानुग्रह सहाय्य अनुज्ञेय करणेसाठी दि.२६.११.२०२१ च्या शासन निर्णयान्वये ऑनलाईन कार्यपध्दती विहित करण्यात आली आहे. त्यानुसार आतापर्यंत या योजनेखाली १,५४,५०० अर्ज मंजूर करण्यात आले आहे.

विदर्भात सौर ऊर्जला प्राधान्य देण्याबाबत

(३९) * ४३२७९ श्री.मोहन मते (नागपूर दक्षिण) : सन्माननीय नवीन व नवीकरणीय उर्जा मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

(१) विदर्भाच्या बाहेरील शहरांत शासनाकडून सौर ऊर्जेसाठी प्राधान्य देण्यात येत असून विदर्भातील महाराष्ट्र राज्य विद्युत महामंडळ ७५० एकर जमीन उपलब्ध असतानाही या जमिनीचा वापर सौर ऊर्जा निर्मितीसाठी करण्यात आला नसल्याची बाब दिनांक २६ जानेवारी, २०२२ रोजी वा त्या सुमारास निदर्शनास आली आहे, हे खरे आहे काय,

(२) असल्यास, उक्त जमिनीचा वापर केवळ राख पुरण्यासाठी करण्यात येत असल्याने त्याचा पर्यावरणावर दुष्परिणाम होत आहे, हे ही खरे आहे काय,

(३) असल्यास, उक्त जमिनीची शासनाने पाहणी केली आहे काय, पाहणीत काय आढळून आले, त्याअनुषंगाने सदर जमिनीचा वापर सौर ऊर्जा निर्मितीसाठी करण्याबाबत शासनाने कोणती कार्यवाही केली वा करण्यात येत आहे,

(४) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत ?

डॉ. नितिन राऊत : (१) महानिर्मिती कंपनीद्वारे विदर्भात सौर ऊर्जा प्रकल्प उभारणीच्या कामाची सद्यःस्थिती खालीलप्रमाणे आहे:-

अ) मुख्यमंत्री सौर कृषी वाहिनी योजने अंतर्गत २ ते १० मेगावॉट क्षमतेचे एकूण १२४ मेगावॉट क्षमतेचे सौर ऊर्जा प्रकल्प उभारण्याचे काम प्रगती पथावर आहे, त्यापैकी गव्हाणकुंड (जि.अमरावती) येथील १६ मेगावॉट क्षमतेचा सौर ऊर्जा प्रकल्प दि.१०.२.२०२१ रोजी कार्यान्वित झाला आहे.

आ) कोराडी विद्युत केंद्राकडील जागेवर ५ मेगावॉट, वाशीम १७० मेगावॉट, कचराळा १४५ मेगावॉट, यवतमाळ ७५ मेगावॉट क्षमतेचे सौर ऊर्जा प्रकल्प ईपीसी तत्वावर उभारण्याचे प्रस्तावित आहे.

महापारेषण कंपनीने त्यांचेकडील १० एकर जागा महावितरण कंपनीला वर्धा जिल्ह्यातील सौर ऊर्जा प्रकल्पासाठी हस्तांतरित केली आहे.

उपरोक्त सौर ऊर्जा प्रकल्पांसाठी विदर्भातील सुमारे २६८० एकर जमीन वापरात येणार आहे.

(२) व (३) नाही.

खापरखेडा, कोराडी औष्णिक विद्युत केंद्र येथील वापरात नसलेल्या राख बंधान्यावर सौर ऊर्जा प्रकल्प उभारण्याकरीता तांत्रिक व आर्थिकदृष्ट्या व्यवहार्यता संबंधी चाचपणी करण्याचे नियोजित आहे.

(४) प्रश्न उद्भवत नाही.

**राज्यात केंद्रवर्ती अर्थसंकल्प योजनेंतर्गत प्राप्त झालेला
निधी समर्पित करावा लागल्याबाबत**

(४०) * ३९३२३ श्रीमती सरोज आहिरे (देवळाली), श्री.विक्रमसिंह सावंत (जत) :

सन्माननीय आदिवासी विकास मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

(१) अनुसूचित जमातीतील लोकांसाठी केंद्रवर्ती अर्थसंकल्प (न्युक्लिअस बजेट) योजनेंतर्गत विविध प्रशिक्षणाच्या योजना दरवर्षी शासनाकडून राबविल्या जातात, हे खरे आहे काय,

(२) असल्यास, सदर योजनांकरिता सन २०१९ ते २०२१ या तीन वर्षात नागपूर विभागातून शासनास प्राप्त झालेल्या १५४३ अर्जांपैकी केवळ ९६ जणांना केंद्रवर्ती अर्थसंकल्प योजनेंतर्गत लाभ मिळाल्याचे दिनांक ५ नोव्हेंबर, २०२१ रोजी वा त्यासुमारास निदर्शनास आले, हे ही खरे आहे काय,

(३) असल्यास, कमी प्रमाणात लाभार्थ्यांचे अर्ज मंजूर करण्यात आल्यामुळे सन २०२१ या वर्षी तब्बल रुपये ४९,४७,२१८ इतका निधी अखर्चित राहिल्यामुळे शासनास समर्पित (Surrender) करावा लागल्याचे निदर्शनास आले, हे ही खरे आहे काय,

(४) असल्यास, १५४३ अर्जांपैकी केवळ ९६ लाभार्थ्यांचे अर्ज मंजूर होण्याची कारणे काय आहेत तसेच ४९ लाखापेक्षा अधिक निधी शासनास समर्पित करण्यास जबाबदार असणाऱ्या संबंधितांवर कोणती कारवाई केली वा करण्यात येत आहे,

(५) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत ?

अॅड. के.सी.पाडवी : (१) होय, हे खरे आहे.

(२), (३) व (४) हे अंशतः खरे आहे.

एकात्मिक आदिवासी विकास प्रकल्प, नागपूर अंतर्गत सन २०१९-२० मध्ये केंद्रवर्ती अर्थसंकल्प योजना गट-अ अंतर्गत मंजूर लक्षांक १७५ होता. त्यानुषंगाने १५४३ अर्ज प्राप्त झाले होते. निर्धारित लक्षांक १७५ पैकी १५२ लाभार्थ्यांना लाभ देण्यात आलेला असून ९ लाभार्थ्यांना लाभ देण्याबाबत कार्यवाही सुरु आहे.

केंद्रवर्ती अर्थसंकल्प योजनेतर्गत एकात्मिक आदिवासी विकास प्रकल्प, नागपूर कार्यालयास सन २०१९-२० करिता रु. ७८,४६,०००/- इतका निधी वितरित करण्यात आला होता. त्यापैकी रु. ३५,५२,२६६ इतका निधी वैयक्तिक लाभाच्या योजनांवर खर्च झाला असून कोरोना विषाणुच्या प्रादुर्भावाचे परिस्थितीमुळे गट-ब व गट-क मध्ये मंजूर सामुहिक लाभाच्या योजना राबविणे शक्य झाले नाही. त्यामुळे रु.३३,४७,८००/- इतका निधी शासनास समर्पित करण्यात आलेला आहे.

(५) प्रश्न उद्भवत नाही.

विधान भवन :
मुंबई.

राजेन्द्र भागवत
प्रधान सचिव,
महाराष्ट्र विधानसभा

मुद्रणपूर्व सर्व प्रक्रिया महाराष्ट्र विधानमंडळ सचिवालयाच्या संगणक यंत्रणेवर
मुद्रण: शासकीय मध्यवर्ती मुद्रणालय, मुंबई.